

UCHWAŁA NR 231/2014
Zarządu Powiatu w Gołdapi
z dnia 20 marca 2014 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Powiatowej Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020

Na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2013, poz.182) w związku z art. 4 pkt 3 i 4 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2013 poz. 595, ze zm.), § 2 ust. 2 pkt 3, § 3 art. 1, § 4 i 5 Uchwały Nr XLIV/276/2014 Rady Powiatu w Gołdapi z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Powiatu Gołdapskiego (Dz. U. W.W-M 2014, poz. 618).

§ 1

Przeprowadza się konsultacje z mieszkańcami Powiatu Gołdapskiego, których celem jest poznanie opinii i uwag w sprawie Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020

§ 2

Przedmiotem konsultacji jest Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020.

§ 3

Konsultacje rozpoczną się 20 marca 2014r., a zakończą 2 kwietnia 2014 roku.

§ 4

Konsultacje obejmują obszar całego Powiatu Gołdapskiego.

§ 5

Ustala się przeprowadzenie konsultacji w formie badania opinii mieszkańców pozwalającej na wyrażenie opinii przez mieszkańców Powiatu Gołdapskiego, które będą prowadzone w formie:

- a) Wyłożenia formularza konsultacyjnego stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej uchwały w Biurze Obsługi Mieszkańców w Starostwie Powiatowym w Gołdapi i opublikowanie na stronie internetowej Starostwa: www.powiatgoldap.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Gołdapi,

- b) Wyłożenia konsultowanego dokumentu w Biurze Obsługi Mieszkańców oraz w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi z możliwością przeglądania i wnoszenia uwag, opinii i propozycji rozwiązań na miejscu.

§ 6

1. Opinie i uwagi na formularzu konsultacyjnym stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały kierowane będą w formie pisemnej za pośrednictwem:
- a) poczty elektronicznej na starostwo.goldapskie@post.pl lub pcprgoldap@op.pl,
  - b) poczty tradycyjnej na adres Starostwo Powiatowe w Gołdapi, ul. Krótka 1, 19-500 Gołdap lub Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, ul. Jaćwieska 14 a, 19-500 Gołdap
  - c) faksem na numer 87 615 44 45, lub na nr 87 615-24-72.

§ 7

Instytucją odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, ul. Jaćwieska 14 a; osobą do kontaktu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Małgorzata Gryzkowska, tel. 87 615-24-73

§ 8

Wyniki konsultacji wraz ze stanowiskiem Starosty Gołdapskiego zostaną zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego, nie później niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia konsultacji.

§ 9

Wykonanie uchwały powierza się dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi.

§ 10

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Starosta Gołdapski
Andrzej Ciolek

Członkowie Zarządu:

- 1. Ewa Bogdanowicz – Kordjak .....
- 2. Alicja Iwaniuk *Alicja Iwaniuk* .....
- 3. Barbara Woźniak.....
- 4. Stefan Adam Piech..... *Stefan Piech* .....

**Uzasadnienie do Uchwały Zarządu Powiatu Nr 231/2014 z dnia 20 marca 2014 roku
w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Powiatowej strategii
rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

W związku z wejściem w życie Uchwały Rady Powiatu w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Powiatu Gołdapskiego istnieje potrzeba konsultacji projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych, gdyż jest to dokument strategiczny dla powiatu. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych diagnozuje sytuację społeczną w powiecie, ale również zakłada określone działania w celu zapewnienia mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu społecznym. Proponuje się, aby konsultacje były przeprowadzone w terminie od 14 marca do 1 kwietnia 2014r. i swoim zasięgiem obejmowały cały powiat. Jako formę konsultacji proponuje się badanie opinii mieszkańców poprzez udostępnienie formularza konsultacyjnego (załącznik nr 1) w siedzibie Starostwa Powiatowego w Gołdapi oraz w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi. W związku z powyższym podjęcie Uchwały jest uzasadnione.

STAROSTA
Andrzej Ciołek

**Formularz konsultacyjny - zgłaszania uwag i opinii dotyczących projektu dokumentu
„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020”**

Imię i nazwisko	
Adres:	
Telefon:	
E-mail:	
<i>Zgłaszane uwagi i opinie:</i>	

Imię i nazwisko osoby wypełniającej ankietę:

.....

.....

miejsce i data wypełnienia formularza

Oświadczenie

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi zgodnie z ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn.zm.) z przeznaczeniem ich do wykorzystania w procesie ustalania wyników konsultacji społecznych dotyczących dokumentu strategicznego.

Załącznik do Uchwały nr 231/2014 Zarządu Powiatu w Gołdapi

z dnia 20 marca 2014 roku

POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

GOŁDAP, 2014

WSTĘP.

Kształtowanie ładu społecznego opartego na poszanowaniu praw człowieka, akceptacji wartości rodziny, realizacji zasady dbałości państwa i samorządów terytorialnych o dobro wspólne wymaga aktywnej i skutecznej polityki państwa, samorządu powiatu i gminy.

Jednym z nadrzędnych długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny jako podstawowej jednostki społecznej poprzez wspomaganie jej we wszystkich obszarach życia.

Niewystarczające środki przeznaczane na sferę społeczną, przy jednoczesnym wzroście potrzeb społecznych, skłaniają do poszukiwania najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Niewątpliwie skuteczność tych działań podnoszą takie przedsięwzięcia, w których podejście do problemów jest kompleksowe i które polegają na wprowadzeniu rozwiązań systemowych. Takie rozwiązania zawiera Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gołdapskiego.

Strategia skierowana jest głównie do osób i rodzin, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dokument ten kładzie nacisk na wspieranie rodziny w jej naturalnym środowisku, zwraca szczególną uwagę na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu na niepełnosprawność, podeszły wiek, ubóstwo lub zagrożenie przemocą domową. Do jednego z podstawowych celów strategii należy przeciwdziałanie uzależnieniom i pomoc osobom współuzależnionym.

Realizacja zintegrowanej polityki społecznej wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów działających w sposób zharmonizowany. Osiągnięcie założonych celów będzie możliwe po długim okresie ustawicznych działań, które zostały zaplanowane na okres od 2014 do 2020 roku.

I. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII.

I.1. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.

Dla właściwej koordynacji działań z zakresu polityki społecznej kluczowe jest ściśle powiązanie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z aktualnymi dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze społeczno – gospodarczym wdrażanymi na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

W wymiarze europejskim polityka społeczna określona jest w przedstawionej przez Komisję Europejską Strategii Europa 2020, która została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010r. Jest ona długookresową strategią rozwoju społeczno – gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010-2020, zakładającą inteligentny i zrównoważony wzrost gospodarczy, który będzie jednocześnie sprzyjał włączeniu społecznemu.

Ponadto w aspekcie realizacji polityki społeczno – gospodarczej Unii Europejskiej na poziomie kraju jest Narodowa Strategia Spójności, określająca priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych. Celem NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Na poziomie krajowym nadrzędnym dokumentem programowym nakreślającym cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki umożliwiające ten rozwój jest Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. W kontekście przyjętego celu głównego, priorytetami strategicznymi Polski są:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa;
- rozwój obszarów wiejskich;
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Na poziomie wojewódzkim Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych koresponduje z zapisami Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego

Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020 oraz ze Strategią Polityki Społecznej województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020.

Na szczeblu lokalnym Strategia wpisuje się w już istniejące programy powiatowe takie jak: „Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2015”, „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014”, „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016”, „Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych”.

I.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE.

Konieczność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd powiatowy reguluje wprost ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. – art. 19 ust. 1. „Do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.”

Istotne znaczenie podczas analizy problemów związanych ze strategią mają też inne akty prawne. Należy zaliczyć do nich ustawę z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym między innymi w zakresie:

- edukacji,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- gospodarki nieruchomościami,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Powyższe zestawienie ustawowych obowiązków powiatu pokazuje, że powiat ma nałożonych wiele zadań z zakresu polityki społecznej, co jest poważnym argumentem za koniecznością dokonania diagnozy w/w kwestii oraz opracowania i wdrożenia strategii ich rozwiązywania.

I.3. METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ.

Na zaproszenie Starosty Gołdapskiego udział w opracowywaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gołdapskiego na lata 2014-2020 wzięły następujące osoby:

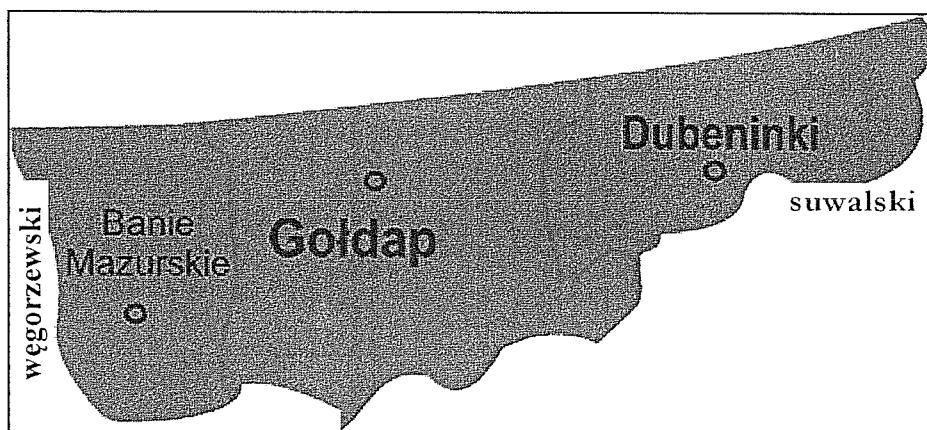
1. Krystyna Podciborska – zastępca dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi
2. Agnieszka Iwanowska – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołdapi
3. St. asp. Marta Andruczyk – Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi
4. Magdalena Nadgłowska - Koldys – psycholog Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Gołdapi,
5. Krystyna Dadura – specjalista pracy socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich,
6. Zbigniew Mieruński – Prezes Gołdapskiego Funduszu Lokalnego,
7. Teresa Romanowska – specjalista pracy socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dubeninkach.
8. Aneta Skrzypkowska – Samodzielne stanowisko ds. Zdrowia i Pomocy Społecznej w Starostwie Powiatowym w Gołdapi,
9. Małgorzata Lenarczyk – Naczelnik Wydziału Budownictwa i Ochrony Środowiska w Starostwie Powiatowym
10. Małgorzata Gryzkowska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi,
11. Emilia Beker – doradca ds. osób niepełnosprawnych w PCPR w Gołdapi,
12. Barbara Jastrzębska – inspektor PCPR w Gołdapi,
13. Beata Samluk – kierownik Zespołu ds. Pieczy Zastępczej, pracownik socjalny.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE POWIATU GOŁDAPSKIEGO

II.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA CHARAKTERYSTYKA POWIATU GOŁDAPSKIEGO

Powiat Gołdapski położony jest na północno – wschodnich krańcach województwa warmińsko – mazurskiego, graniczy z powiatami: giżyckim i węgorzewskim od zachodu, oleckim od południa oraz suwalskim od wschodu. Północna granica powiatu na długości 50 km przebiega wzdłuż granicy państwowej z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

R o s j a

Powiat zaistniał na administracyjnej mapie Polski 1 stycznia 2002 roku dzięki decyzji Rady Ministrów z dnia 31 maja 2001r. Swoim zasięgiem obejmuje trzy gminy, w tym jedną gminę miejsko – wiejską Gołdap i dwie wiejskie: Dubeninki i Banie Mazurskie. Powiat zajmuje obszar 772 km kw., tj. 3,2% powierzchni województwa warmińsko – mazurskiego, co daje mu dopiero 16 miejsce wśród 18 powiatów ziemskich województwa, przed powiatami nowomiejskim i oleckim. Gminy Banie Mazurskie i Dubeninki obejmują obszar po 205 km. kw., gmina Gołdap 362 km. kw., z czego miasto 17 km kw. a wieś 345 km. kw.

Gmina Dubeninki graniczy z Obwodem Kaliningradzkim i Litwą. Powierzchnia gminy zajmuje obszar 205,18 km². Wzdłuż gminy przebiega droga łącząca przejścia graniczne w Goldapi i Budzisku. Gmina ma charakter typowo rolniczy.

Gmina Banie Mazurskie zajmuje powierzchnię 205 km², liczy ponad 4.500 mieszkańców, 56 wsi, w tym 20 sołeckich. Duża część żyjącej tu ludności to Ukraińcy, przesiedleni w 1947r. Banie Mazurskie to centrum społeczno - kulturalne mniejszości ukraińskiej w Polsce, istnieje tu parafia greko-katolicka skupiająca około 1.200 wiernych, swoją siedzibę mają Zarząd Główny Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego i koła Związku Ukraińców w Polsce. Działają również w Baniach Mazurskich ukraińskie zespoły artystyczne, dzięki którym mniejszości kultywują swoje tradycje i kulturę narodową. Banie Mazurskie to gmina rolnicza.

Tab.1 Liczba gmin i ludność powiatu.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostki zasadniczego podziału terytorialnego			Powierzchnia w ha	Ludność
	gminy ogółem	gminy			
		miejsko-wiejskie	wiejskie		
Powiat ogółem	3	1	2	77189	27536

Źródło: Dane statystyczne GUS, Narodowy Spis Powszechny z 2011r.

Tab. 2 Powierzchnia i ludność gmin w Powiecie Goldapskim.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha	Miejscowości	Ludność	
			ogółem	na 1 km ²
Powiat ogółem	77189	180	27536	36
Goldap	36164	74	20475	57
Banie Mazurskie	20496	58	3947	19
Dubeninki	20529	48	3114	15

Źródło: Dane statystyczne GUS Narodowy Spis Powszechny z 2011r.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE GOŁDAPSKIM.

III.1. GOSPODARKA

W Powiecie Gołdapskim nie ma wielkiego przemysłu. Możliwości inwestycyjne gminy Gołdap wiążą się z podstrefą Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, z turystyką oraz z uzyskaniem statusu uzdrowiska. Szanse dla rozwoju stworzyło także otwarcie w 1995 roku przejścia granicznego w Gołdapi. Umieszczenie Gołdapi tuż przy przejściu granicznym Gołdap-Gusiew czyni jej położenie strategicznym, bowiem kontakty z obwodem kaliningradzkim nabierają przyspieszenia.

Od 1996 r. funkcjonuje Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna, obejmująca swoim zasięgiem kilkudziesięciohektarowy przygraniczny teren gminy Gołdap, położony w sąsiedztwie przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim. Przyznanie Gołdapi statusu, jedyne w województwie warmińsko-mazurskim, uzdrowiska stwarza nowe szanse dla gminy. Lecznictwo sanatoryjne jest oparte głównie na wykorzystaniu czystego powietrza oraz złóż błot borowinowych.

W Gołdapi funkcjonują dwie nowoczesne fabryki kopert - A&G gołdapska fabryka kopert i posiadająca kapitał niemiecki, "NC" Koperty. Do większych zakładów zalicza się "Gicor", "Budomex", „Iryd”, „Nord - ost”, „Cekol”, „ Border jacht”, „Wuteh”.

Wiosną 2012 r. zaczął funkcjonować nowy hotel „Ventus Natural SPA” o standardzie czterech gwiazdek, położony nad jeziorem Gołdap, w przyszłości ma powstać również hotel „Gromada”, który ma już wykupiony teren pod inwestycję w strefie uzdrowiskowej.

U podnóża Pięknej Góry działa Zajazd "Piękna Góra" jako baza Centrum Sportowo-Rekreacyjnego.

Zgodnie z danymi opublikowanymi przez GUS, na koniec 2011 r. w Powiecie Gołdapskim zarejestrowanych było 2157 podmiotów gospodarki narodowej, z tego 1784 w gminie Gołdap, w samym tylko mieście aż 1394, w gminie Banie Mazurskie – 228 podmiotów, natomiast w gminie Dubeninki – 145 podmiotów. W porównaniu do roku 2010, liczba podmiotów spadła o 64 (tj. o 2,9%) w skali powiatu, przy czym taka sama sytuacja zaistniała we wszystkich gminach tworzących powiat gołdapski. Jeżeli pod uwagę weźmie się osoby fizyczne prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, na 31.12.2011 r. ich liczba wynosiła 1593 (o 74 mniej w porównaniu do roku poprzedniego), z czego najwięcej, tj. 25,2%, w handlu i naprawie pojazdów

samochodowych. Najmniej spośród wszystkich indywidualnych działalności dotyczyło obsługi rynku nieruchomości – 0,4%.

W rejestrze pracodawców, prowadzonym przez Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi, figuruje łącznie 1389 podmiotów, natomiast 744 z nich aktualnie współpracują z PUP. Największymi pracodawcami działającymi na lokalnym rynku, a jednocześnie aktywnie współpracującymi z urzędem pracy są:

- IRYD Sp. z o.o., który zatrudnia 467 pracowników, a działalnością wiodącą (wg PKD) jest produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych;
- NORD – OST Sp. z o.o. – zakład pracy chronionej zatrudniający 130 osób, który prowadzi działalność określoną jako produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury;
- NC Koperty Sp. z o.o. – przedsiębiorstwo to zatrudnia 112 osób, przy czym działalność polega na produkcji artykułów piśmiennych;
- A&G Koperty Company Sp. z o.o. – firma zatrudnia 110 pracowników przy produkcji materiałów piśmiennych;
- A&G Koperty Gołdapska Fabryka Kopert Sp. z o.o. – załogę tworzy 86 osób, a zakład produkuje artykuły piśmienne;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – zatrudnia 79 pracowników, natomiast zajmuje się zbieraniem odpadów i innych nisz niebezpiecznych;
- PPHU „WUTEH” Sp. z o.o. – przedsiębiorstwo zajmujące się głównie produkcją wyrobów formowanych na zimno i dające pracę 58 osobom;
- BUDOMEX Puza sp.k. – produkuje wyroby z tworzyw sztucznych dla budownictwa, zaś jego załogę tworzy 48 osób;
- PW WITAL Ryszard Tymofiejewicz, Zakład Produkcji Profili PCW – zakład pracy chronionej, który zatrudnia 44 osoby, a zajmuje się produkcją pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych,
- PW WITAL s.c. Lucyna Tymofiejewicz, Ryszard Tymofiejewicz – prowadzi działalność szpitalną, jest zakładem pracy chronionej i zatrudnia 41 osób.

Znaczna liczba mieszkańców Gołdapi i okolic zatrudnionych jest w sferze budżetowej tj. w Urzędzie Miejskim i w jego jednostkach w tym w szkołach, w Starostwie Powiatowym oraz w jego jednostkach, a także w Straży Granicznej, w Straży Pożarnej i w Jednostce Wojskowej.

III.2. BEZPIECZEŃSTWO W POWIECIE GOŁDAPSKIM

Do podstawowych elementów określających poziom życia mieszkańców powiatu zaliczyć należy poczucie bezpieczeństwa, które warunkowane jest istniejącymi zagrożeniami oraz efektywnością działań instytucji powołanych do niwelowania zagrożeń. Analiza zagadnienia bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z przestępczością w powiecie. Dane pochodzą z Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi

WYKRYWALNOŚĆ OGÓLNA

	KPP GOŁDAP	Srednia Województwa
2009 r.	84,7	71,6
2010 r.	90,0	71,6
2011 r.	92,4	72,8
2012 r.	87,8	71,8

PRZESTĘPSTWA O CHARAKTERZE KRYMINALNYM

	KPP GOŁDAP	Srednia Województwa
2009 r.	76,6	59,0
2010 r.	82,7	61,1
2011 r.	88,5	61,4
2012 r.	82,0	62,5

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO ŻYCIU, ZDROWIU I MIENIU (TZW. 7 KAT. P-STW POSPOLITYCH)

	KPP GOŁDAP	Srednia Województwa
2009 r.	65,1	41,5
2010 r.	70,9	46,2
2011 r.	78,2	47,9
2012 r.	74,2	50,1

POBICIA

	KPP GOŁDAP
2009 r.	23

2010 r.	21
2011 r.	12
2012 r.	11

USZKODZENIE CIAŁA

	KPP GOŁDAP
2009 r.	30
2010 r.	28
2011 r.	12
2012 r.	11

ROZBÓJ

	KPP GOŁDAP
2009 r.	5
2010 r.	8
2011 r.	0
2012 r.	4

III.3. WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE

Teren Powiatu Gołdapskiego pokryty jest siecią form ochrony przyrody, którymi są: obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, park krajobrazowy, rezerваты przyrody, pomniki przyrody i obszary Natura 2000. Formy te są ze sobą powiązane i częściowo pokrywają się ze sobą np. większość rezerwatów przyrody położonych jest na terenie parku krajobrazowego, specjalny obszar chroniony siedlisk Puszcza Romincka pokrywa się z terenem parku krajobrazowego, obszary specjalnej ochrony ptaków Lasy Skaliskie i Puszcza Borecka częściowo pokrywają się ze specjalnymi obszarami ochrony siedlisk Niecka Skaliska i Ostoja Borecka. Ponadto tereny te zazębiają się z obszarami chronionego krajobrazu, których w powiecie gołdapskim jest aż sześć.

Lasy zajmują około 31 proc. ziemi gołdapskiej. Zwartymi kompleksami leśnymi są: Puszcza Romincka, Lasy Skaliskie i północny fragment Puszczy Boreckiej.

Legendarna Puszcza Romincka przecięta jest granicą Polski i Obwodu Kaliningradzkiego. Utworzono tu pięć rezerwatów przyrody. Są to: Dziki Kąt, Czerwona Struga, Mechacz Wielki, Boczki, Żytkiejmska Struga. Można tu spotkać wiele unikalnych roślin i zwierząt, choćby jelenie, losie, wilki, a nawet rysia, czarnego bociana, orla bielika.

Znaczącym dla regionu wydarzeniem stało się powołanie 14 stycznia 1998 r. Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej, którego zasadnicza część zajmuje powierzchnię 14.620 hektarów.

Przepiękny krajobraz Ziemi Gołdapskiej uzupełniają morenowe Szeskie Wzgórza. Na południe od miasta znajdują się trzy najwyższe szczyty tego mezoregionu, z których najwyższe (Szeska Góra) sięga 308,7 m n.p.m. Ciekawostką jest Góra Tatarska (308 m), na szczycie której, w zagłębieniu, znajduje się jeziorko. Można tu spotkać przykłady roślinności tundrowej.

W kompleksie wzgórz można spotkać okazy unikalnych zwierząt, hoduje się tu daniela. Swoje gniazda mają orły bieliki, pomiędzy wzgórzami znajduje się mnóstwo zarybionych stawów.

Okolice Gołdapi należą do najczystszych w regionie. Pobliskie jeziora przyciągają wędkarzy i żeglarzy. W oparciu o badania powietrza, które do tej pory jest najczystsze w Polsce, niepowtarzalne walory klimatyczne oraz zasoby borowiny, Gołdap została, jedynym w województwie warmińsko-mazurskim uzdrowiskiem klimatyczno - borowinowym o profilu leczniczym. Dzięki czystemu środowisku naturalnemu oraz walorom przyrodniczo - krajobrazowym jest to jeden z najatrakcyjniejszych obszarów w kraju.

III.4. NAUKA I KULTURA

Gołdap jest prężnym ośrodkiem kulturalnym. Każdego roku organizuje się tu kilka imprez ogólnopolskich. Imprezą o randze międzynarodowej są Międzynarodowe Spotkania z Tańcem. Oprócz tego w tutejszym Domu Kultury działają sekcje: plastyczna, tańca nowoczesnego, tańca towarzyskiego. W Gołdapi odbywają się, jedyne w regionie północno-wschodnim, spotkania literatów pod nazwą Jesienne Dni Literatury "Ocalenie przez poezję". Osobną kartą gołdapskiego życia kulturalnego jest prężne, i znaczące dla regionu, środowisko literackie. Stąd pochodzi Marzanna Kielar, laureatka nagrody literackiej im. Kościelskich. Tu tworzą literaci, którzy wydali książki zauważone przez krytykę ogólnopolską. Są to: Piotr Jankowski, Jan Jastrzębski, Mirosław Słapik i Zbigniew Tanajewski.

W Gołdapi funkcjonuje Szkoła Muzyczna I Stopnia, która również prowadzi prężną działalność kulturalną. Już drugi rok odbywają się tu ogólnopolskie warsztaty skrzypcowe studentów wyższych szkół muzycznych. Uczniowie tej placówki organizują koncerty wyjazdowe. W kulturalny krajobraz miasta wtopiła się tamtejsza orkiestra dęta.

Oprócz placówek ściśle związanych z działalnością kulturalną istnieje w Gołdapi wiele środowisk uczestniczących w życiu kulturalnym.

Na pewno dużą rolę promocyjną spełnia coroczny Międzynarodowy Konkurs Krzyku organizowany przez Gołdapską Radę Sportu. Wydarzeniem, zauważonym przez media ogólnopolskie, było zainaugurowanie działalności Światowego Centrum Kartaczy. Z tym wiąże się konkursy na najsmaczniejsze kartacze.

Istotną rolę w animowaniu gołdapskiej kultury pełnią niektóre stowarzyszenia, m.in.: Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, Gołdapski Fundusz Lokalny, Żytkiejmska Struga, Związek Kombatantów RP i BWP.

Od 2010 roku w Gołdapi działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. Uniwersytet zrzesza około siedemdziesięciu osób, a jego podstawowym celem statutowym jest realizacja idei edukacji ustawicznej seniorów z Gołdapi i okolic. Studenci GUTW zgłosili chęć uczestniczenia w bardzo różnorodnych zajęciach dydaktycznych i sportowych. Wśród najbardziej pożądanых umiejętności dominuje chęć nauki języków obcych i obsługi komputera, ważne miejsce zajmują również zainteresowania czytelnicze.

W Powiecie Gołdapskim działa 12 szkół podstawowych, 5 gimnazjów (w Grabowie, w Dubeninkach, w Baniach Mazurskich, w Gołdapi), 2 szkoły ponadgimnazjalne oraz Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych. W Gołdapi funkcjonuje również 1 przedszkole samorządowe i dwa prywatne. Wykaz szkół w powiecie obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Nazwa szkoły	Adres szkoły	Organ prowadzący
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. M. Kopernika	ul. Szkolna 4, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marsz. J. Piłsudskiego	ul. 1- Maja 25, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3, im. T. Kościuszki	ul. T. Kościuszki 25, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
4.	Szkoła Podstawowa	Boćwinka 14, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap

5	Szkoła Podstawowa	Galwecie 18, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
6.	Szkoła Podstawowa	Jabłońskie 12, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
7.	Szkoła Podstawowa	Pogorzel 27, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
8.	Gimnazjum im. Noblistów Polskich	ul. Kościuszki 30, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
9.	Szkoła Podstawowa	ul. Szkolna 1, 19-504 Dubeninki	Gmina Dubeninki
10.	Szkoła Podstawowa	Plac Wolności 1, 19-504 Dubeninki	Gmina Dubeninki
11	Gimnazjum w Dubeninkach	ul. Szkolna 1, 19-504 Dubeninki	Gmina Dubeninki
12	Szkoła Podstawowa	Lisy 23, 19-520 Banie Mazurskie	
13	Zespół Placówek Oświatowych	Konopnickiej 12, 19-520 Banie Mazurskie	Gmina Banie Mazurskie
14	Zespół Szkół w Grabowie (SP, Gimnazjum)	ul. Szkolna 7, 19-500 Gołdap	Gmina Gołdap
15	Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych (oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła przysposabiająca do pracy, zespoły rewalidacyjno – wychowawcze, internat, szkolne schronisko młodzieżowe)	ul. Wojska Polskiego 18, 19-500 Gołdap	Powiat Gołdapski
16	Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II	ul. Ks. Popiełuszki 2, 19-500 Gołdap	Powiat Gołdapski
17	Zespół Szkół Zawodowych	ul. Jaćwieska 14, 19-500 Gołdap	Powiat Gołdapski
18	Ochotnicze Hufce Pracy	ul. Boczna 1, 19-500 Gołdap	
19	Zakład Doskonalenia Zawodowego	ul. Mazurska 25, 19-500 Gołdap	

20	Mazursko – Podlaskie Centrum Edukacji	Plac Zwycięstwa 8/17, 19-500 Gołdap	Szkoła Niepubliczna – Marek Błudnik
----	--	--	---

Istotną rolę w systemie oświaty zajmuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gołdapi. Poradnia realizuje zadania w placówce, w środowisku ucznia, w szkole – we współpracy z rodzicami, nauczycielami szkół, przedszkoli, podmiotami działającymi na rzecz rodziny dzieci i młodzieży.

Do zadań poradni należy w szczególności:

1. Wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności i uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej.
2. Profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka.
3. Terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych.
4. Pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej.
5. Pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów.
6. Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny, szkoły.

Poradnia realizuje zadania przez:

1. Diagnozę.
2. Konsultację.
3. Terapię.
4. Psychoedukację.
5. Doradztwo.
6. Działalność profilaktyczną.
7. Działalność informacyjną.

Pomoc udzielana przez pracowników PP-P w Goldapi w roku szkolnym 2011/12 i 2012/13

Liczba pracowników	2011/12	2012/13
psycholodzy	2 etaty	2 etaty
pedagodzy	3,5 etatu	3,5 etatu
logopedzi	1 etat	1 etat

Formy udzielonej pomocy	2011/12	2012/13
Działalność diagnostyczna		
Diagnozy psychologiczne	439	446
Diagnozy pedagogiczne	427	431
Diagnozy logopedyczne	94	63
Pomoc bezpośrednia udzielona nauczycielom, rodzicom, wychowawcom		
Warsztaty	25	14
Prelekcje/wykłady	20	7
Inne	6	3
Pomoc bezpośrednia udzielana uczniom		
Terapia logopedyczna	37 uczniów	37 uczniów
Zajęcia aktywizujące w kierunku kształcenia	148 uczniów	66 uczniów
Zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach	729 uczniów	308 uczniów
Porady udzielone bez badań Zajęcia psychoterapeutyczne	40	79
Porady logopedyczne udzielane po badaniach przesiewowych	0	24

Rodzaj wydanego orzeczenia	2011/12	2012/13
Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	35	35
Z upośledzeniem umysłowym w stopniu znacznym	25	16
z Autyzmem w tym z Zespołem Aspergera	0	3
Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	7	13
Niedostosowanych społecznie	0	1
o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych	1	1
O potrzebie indywidualnego nauczania	1	5

Wydane opinie w sprawach	2011/12	2012/13
Wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	33	35
Odroczenia obowiązku szkolnego	3	7
Wcześniejszego przyjęcia do szkoły podstawowej	4	0
Dostosowanie wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do	211	219

indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia		
Udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	0	1
Przyjęcie ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy	4	7
Objęcie dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole, przedszkolu lub placówce	262	248
O specyficznych trudnościach w uczeniu się	0	8
Inne	47	25

III.5. OCHRONA ZDROWIA

W Powiecie Gołdapskim działają dwa zakłady opieki zdrowotnej, których podmiotem tworzącym jest Powiat Gołdapski: GoldMedica (wcześniej: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej) i Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Gołdapi.

a) GoldMedica sp. z o.o. ul. Słoneczna 7, 19-500 Gołdap, tel. 087/ 615 13 76.

Właścicielem spółki GoldMedica jest Powiat Gołdapski. Spółka jest następcą prawnym SP ZOZ i przejęła zadania przez niego realizowane.

Szpital – stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

- Oddział chorób wewnętrznych,
- Oddział pediatriczny,
- Oddział chirurgii – leczenie jednego dnia,
- Oddział ginekologii – leczenie jednego dnia,
- Blok operacyjny,
- Izba przyjęć szpitalna.

Poradnie specjalistyczne - ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

- Poradnia chirurgiczna,
- Poradnia ginekologiczna,
- Poradnia neurologiczna,
- Poradnia gruźlicy i chorób płuc,
- Poradnia kardiologiczna,
- Poradnia urazowo-ortopedyczna,
- Poradnia preluksacyjna.

- b) **Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Gołdapi**
ul. Słoneczna 7b, 19-500 Gołdap tel. 087/ 615 37 90.

Struktura organizacyjna Zakładu przedstawia się następująco:

- Zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy,
- Pielęgniarska domowa opieka długoterminowa,
- Hospicjum domowe,
- Poradnia rehabilitacyjna,
- Gabinet fizykoterapii,
- Gabinet kinezyterapii.

Na terenie Powiatu Gołdapskiego do dyspozycji mieszkańców w zakresie zdrowia i promocji zdrowia pozostają następujące placówki:

- a) **"LEKARZE RODZINNI" R. Sztabiński i Partnerzy Spółka Partnerska**
ul. Słoneczna 9, 19-500 Gołdap tel. 87/ 615 14 54.
- b) **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Rodzinnej "HOLMED" S.C.** ul. Kościuszki 1, 19-520 Banie Mazurskie tel. 87/615 71 14.
- c) **Indywidualna Praktyka Lekarska Alicja Anna Iwaniuk**, ul. Merckiego 7a/1,
19-504 Dubeninki tel. 87/ 615 81 08.
- d) **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej S.C. "CORDIS"**,
ul. K. Świerczewskiego 16, 19-504 ŻYTKIEJMY tel. 87/ 615 97 18.
- e) **"ADAMED"** adres: GRABOWO 27 tel. 87 615 66 37
- f) **Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Dariusz Chalas**
ul. Wolności 15, 19-500 Gołdap, tel. 87/ 615 04 44, 604 361 617
- g) **Niepubliczny Zakład Opieki Pielęgniarskiej „PROMOCJA” Małgorzata Kuliś**, ul. M. Konopnickiej 55, 19-520 Banie Mazurskie, tel. 668 118 279.
- h) **Grupowa Praktyka Pielęgniarek I Położnych "PULS" S.C.**,
ul. Warsztatowa 5, 19-500 Gołdap, tel. 873070001
- i) **Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Zofia Kadelska** ul. Słoneczna 9/5,
19-500 Gołdap tel. 512 480 172

III.6. TURYSTYKA

Ogromną atrakcją tych terenów są mosty kolejowe w Stańczykach, których wysokość wynosi około 35 metrów. Coraz większym zainteresowaniem turystów cieszy się, wybudowany na początku dziewiętnastego wieku, grobowiec pruskiej rodziny Farenheidów

w Rapie koło Bań Mazurskich - budowla ma kształt piramidy. Turystom warto polecić Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej ze ścieżkami edukacyjnymi oraz unikalne gospodarstwo rolne z hodowlą danieli.

W podmiejskim Lesie Kumiecie udostępniono zwiedzającym kompleks poniemieckich bunkrów, pozostałości po kwaterze Luftwaffe z okresu drugiej wojny światowej.

Miłośnicy wędrówek pieszych, rowerowych i kajakowych mogą korzystać z oznaczonych tras, choćby kajakowej - Gołdapa do Węgorapy.

Od kilku lat prężnie rozwija się Piękna Góra Rudziewicz, która obecnie oferuje wyciągi narciarskie orczykowe i krzeselkowe, usytuowaną na szczycie góry kawiarnię obrotową, niezapomniane wrażenia w parku linowym.

Dużą atrakcją jest safari rodziny Rudziewiczów usytuowane w nieprawdopodobnej scenerii baśniowej doliny, zielonych wzgórz, stawów i bagnistych uroczysk, gdzie pasą się dzikie zwierzęta. Po ogromnym terenie biegają stada danieli, dzikie konie Przewalskiego, koniki Polskie. W lesie żyje potężne stado dzików i świniodzików. Są też żurawie, czaple, kormorany i orły bieliki.

Niepowtarzalny klimat wioski indiańskiej turyści mogą poznać w Republice Ściborskiej (Osada Ekologiczna „Biegnący Wilk”), która jest położona w najbardziej dzikim rejonie Mazur Garbatych, na terenie gminy Banie Mazurskie. To autentyczne odludzie, kilometr od malutkiej wioski Ściborki, zamieszkałej głównie przez ludność pochodzenia ukraińskiego, na skraju Lasów Skaliskich i Gór Klewińskich. Osada oferuje zwiedzanie Muzeum Kultury Indiańskiej i Eskimoskiej, zajęcia indiańskie. W Osadzie znajduje się liczna hodowla (40) psów zaprzęgowych.

III.7. SPORT

Dzięki dobrym warunkom geograficzno-przyrodniczym w Powiecie Gołdapskim działalność sportowo-rekreacyjna prowadzona jest przez cały rok. Latem można tu korzystać z aktywnego wypoczynku nad wodą lub urządzać wędrówki po lasach i wzgórzach; zimą ten teren udostępnia swoje trasy narciarzom. Na Pięknej Górze na

miłośników narciarstwa zjazdowego czekają dwa wyciągi orczykowe oraz dwuosobowa kolej krzesełkowa. W styczniu odbywa się tu wielka międzynarodowa impreza narciarska pod nazwą "Bieg Jaćwingów". Również zimą na Pięknej Górze odbywają się ogólnopolskie zawody w ramach Family Cup. Nieprzypadkowo więc w Gołdapi utworzono siedzibę Wojewódzkiej Federacji Sportów Zimowych. Jesienią, w ramach Pucharu Polski, biegacze mogą uczestniczyć w Crossie Gołdapskim. Dużą popularnością wśród biegaczy cieszy się Międzynarodowy Bieg Gołdap - Gusiew (Obwód Kaliningradzki).

Głównym Ośrodkiem w powiecie promującym kulturę fizyczną wśród mieszkańców jest Ośrodek Sportu i Rekreacji z siedzibą przy ul. Stadionowej 5A w Gołdapi. Ośrodek organizuje szereg imprez sportowych, sportowo – rekreacyjnych a także zajmuje się administrowaniem obiektów sportowych i turystycznych tj. plaża miejska z wypożyczalnią sprzętu, boiskami do siatkówki plażowej, domkami do wynajęcia, hali sportowo – widowiskowej o wysokim standardzie i szerokich możliwościach wykorzystania, z liczbą 481 miejsc dla widzów, 3 korty tenisowe, lodowisko Biały Orlik, kryta pływalnia, stadion. Na terenie gmin wiejskich promowaniem kultury fizycznej i organizowaniem imprez zajmują się Gminne Centra Kultury

III.8. RYNEK PRACY, BEZROBOCIE.

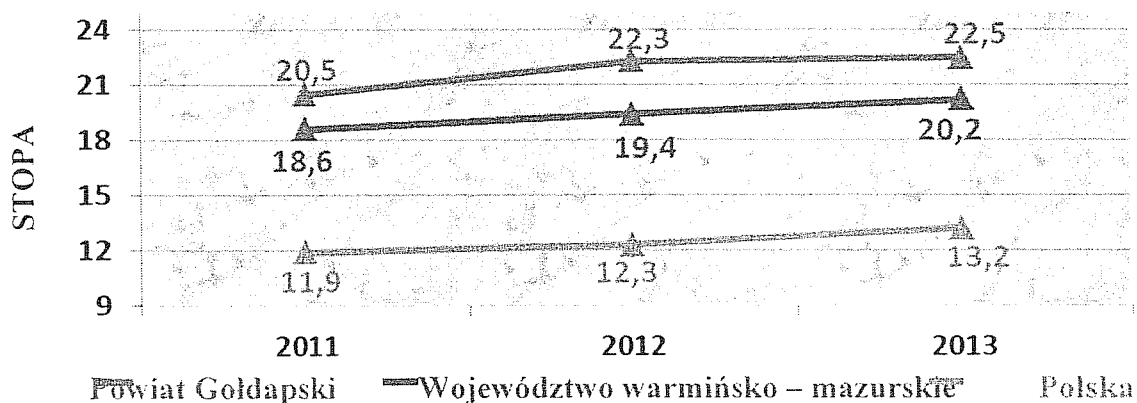
Powiat Gołdapski, od momentu powstania w 2002 r., ze względu na bardzo wysoką stopę bezrobocia, zajmował niechlubne, czołowe miejsce zarówno w województwie, jak i w kraju. Sytuacja taka, oznaczająca jednocześnie ogromne trudności w znalezieniu pracy, wynikała w dużym stopniu z dominującego udziału rolnictwa i braku zatrudnienia na wsi, położenia powiatu na skraju europejskich powiązań gospodarczych i niskiej atrakcyjności inwestycyjnej dla kapitału zewnętrznego, co z kolei powodowało brak prężnie działających przedsiębiorstw mogących zatrudnić liczną załogę. Na sytuację lokalnego rynku niekorzystnie wpłynęła likwidacja PGR – ów oraz innych przedsiębiorstw państwowych, a także procesy restrukturyzacyjne z początku lat 90 – tych. Chociaż od tych zdarzeń upłynęło już dwadzieścia lat, ich skutki w dalszym ciągu są odczuwalne.

Na przestrzeni lat sytuacja uległa znacznej poprawie – na koniec czerwca 2013 r. stopa bezrobocia była o ponad połowę niższa w porównaniu do okresu z początku funkcjonowania powiatu. Ostatnie trzy lata charakteryzowały się dość stabilną stopą bezrobocia – różnica między czerwcem 2011 i 2013 r. wyniosła 2 punkty procentowe, przy czym w porównaniu do roku 2012, na 30.06.2013 r. odsetek bezrobotnych zwiększył się

jedynie o 0,2 punktu procentowego. Taka sytuacja miała miejsce zarówno w powiecie, jak i w województwie oraz w skali całego kraju. Obrazuje to wykres zamieszczony poniżej:

Stopa bezrobocia w powiecie goldapskim, województwie warmińsko – mazurskim i Polsce w latach 2011 – 2013 (stan na 30 czerwca)

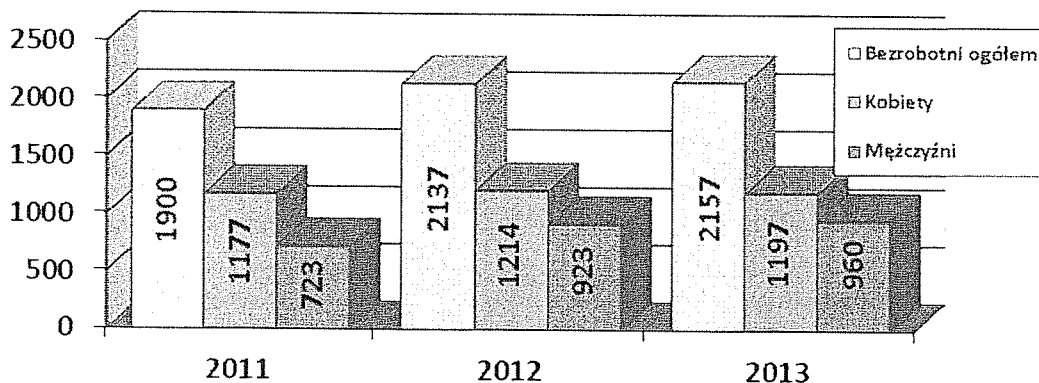

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

III.8.1. LICZBA BEZROBOTNYCH

Duży odsetek bezrobocia w powiecie goldapskim nierozzerwalnie wiąże się z wysoką liczbą osób figurujących w rejestrze powiatowego urzędu pracy. Najmniej bezrobotnych było zarejestrowanych na koniec czerwca 2011 r. (1900), w 2012 r. grupa pozostających bez pracy zwiększyła się o 237 klientów PUP w Gołdapi (do 2137 osób), natomiast w 2013 r. liczba ta znów wzrosła o 20 bezrobotnych i wyniosła 2157 osób. Różnica między końcem I półrocza 2011 i 2013 r. wyniosła 257 osób – o tyle wzrosła grupa osób ujętych w ewidencji PUP. Liczba zarejestrowanych mężczyzn, podobnie jak ogółu bezrobotnych, zwiększała się, natomiast wśród kobiet zaistniała nieco inna sytuacja, ponieważ po wzroście liczby pań w 2012 r., w następnym roku nastąpił spadek o 17 osób. Porównanie liczby klientów PUP w Gołdapi, zarejestrowanych na przestrzeni ostatnich 3 lat, przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

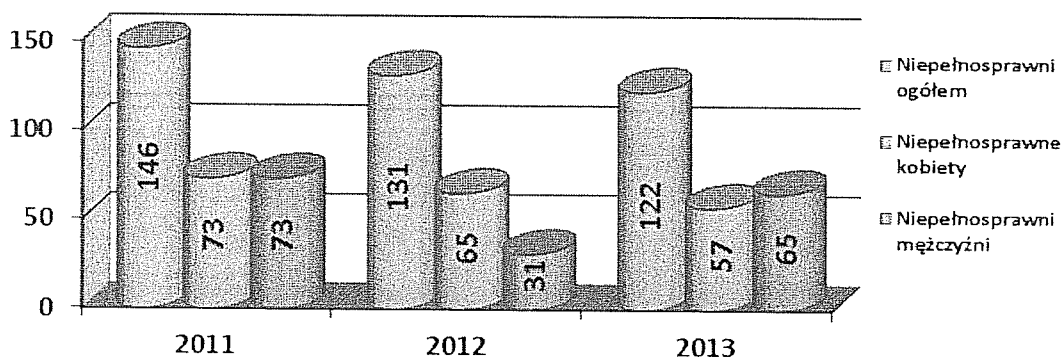
Porównanie liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gołdapi na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Grupą szczególnie ważną z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych, są osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Ich udział wśród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w gołdapskim urzędzie pracy znajdował się w przedziale od 5,7% w 2013 roku, do 7,7% na koniec I półrocza 2011 r. Porównanie liczby niepełnosprawnych w latach 2011 – 2013 obrazuje poniższy wykres.

Porównanie liczby bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (stan na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.)

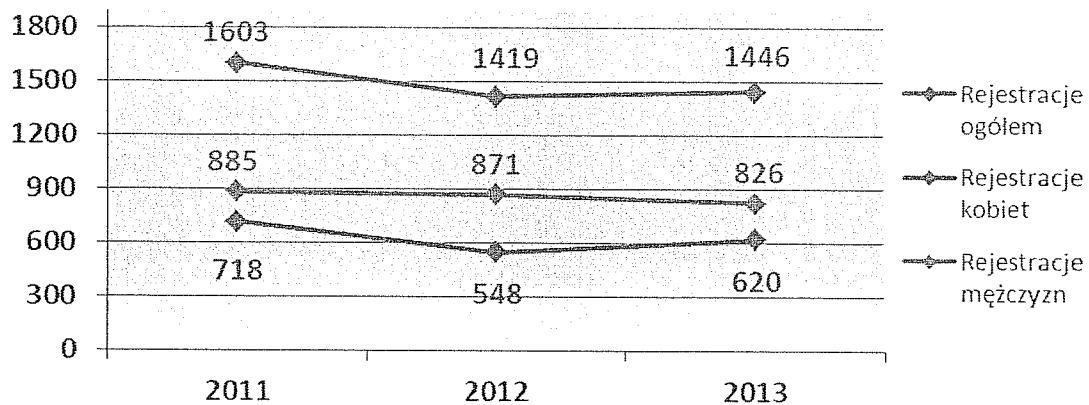

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

III.8.2. PŁYNNOŚĆ BEZROBOCIA

Z punktu widzenia sytuacji na lokalnym rynku pracy istotna jest płynność bezrobocia, czyli liczba osób zarejestrowanych oraz wyłączonych z ewidencji PUP w tym samym okresie. Porównując pierwsze półrocze lat 2011 – 2013 okazuje się, że 2011 r. zapisał się nie tylko najwyższą liczbą rejestracji (1603), ale także wyrejestrowań osób bezrobotnych (1774). Najniższe wartości zanotowano dla 2012 r. i było to odpowiednio 1419 oraz 1462 klientów.

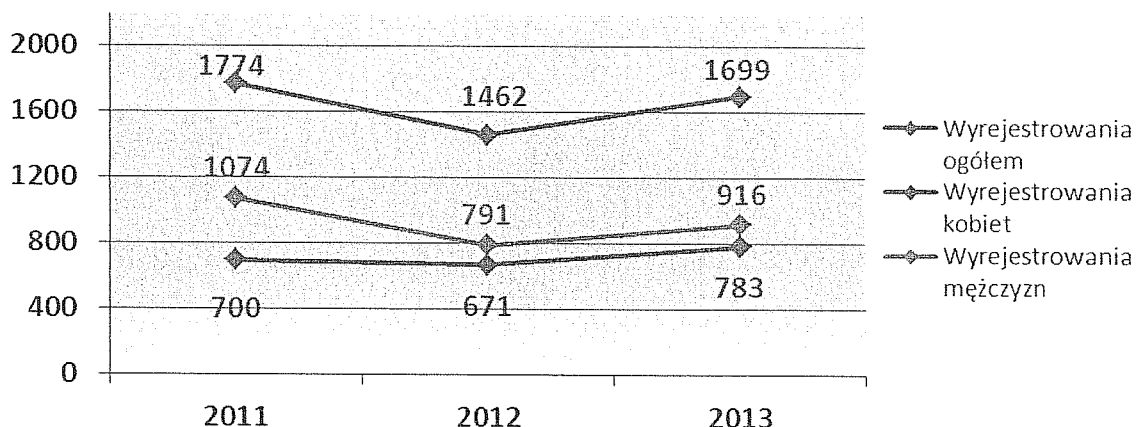
Rejestracje bezrobotnych w I półroczu 2011, 2012 i 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Wykres pokazuje, że mimo większościowego udziału kobiet w grupie bezrobotnych figurujących na koniec czerwca każdego z trzech badanych lat, w trakcie pierwszych sześciu miesięcy danego roku mężczyzn rejestrowało się więcej, niż kobiet – w 2011 r. było to 55,2%, w 2012 r. – 61,4%, natomiast w 2013 r. – 57,1% ogólnej liczby osób, które pojawiły się w ewidencji PUP w Gołdapi. Podobnie rzecz miała się z wykreśleniami bezrobotnych – tutaj również przeważali mężczyźni, których udział w wyrejestrowaniach wynosił 60,5% w 2011 r., 54,1% – w 2012 r. oraz 53,9% w I półroczu 2013 r.

Wyrejestrowania bezrobotnych w I półroczu 2011, 2012 i 2013 r.

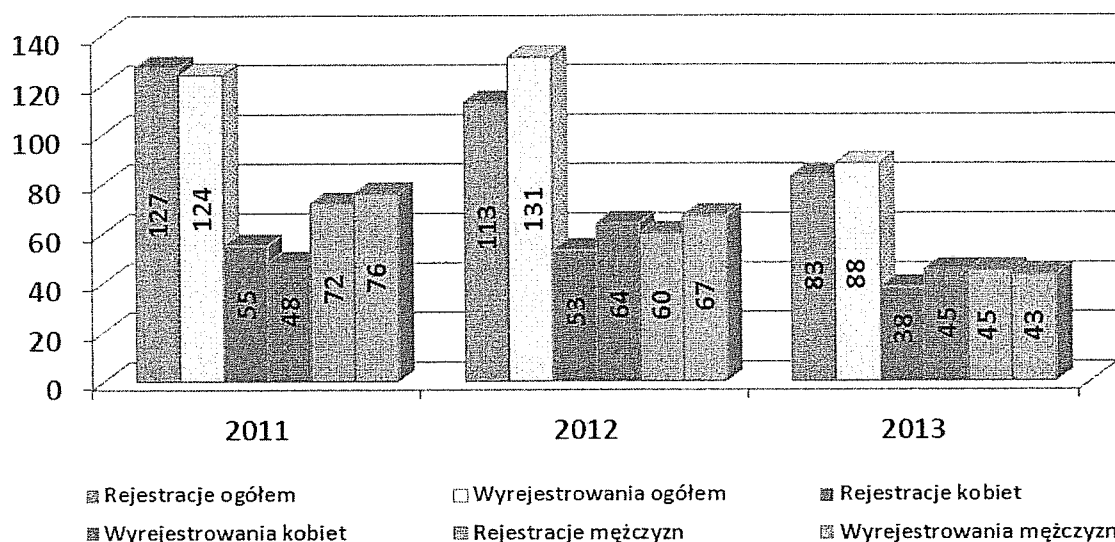

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Wśród ogółu bezrobotnych z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, najobfitsze w rejestracje było pierwsze półrocze 2011 r. (127 osób), przy czym taką samą sytuację zaobserwowano zarówno w grupie kobiet (55 osób), jak i mężczyzn (72 osoby). Rok 2012 zapisał się najwyższą liczbą wyrejestrowań ogółu osób niepełnosprawnych (131), a taka

sama sytuacja zaistniała wśród kobiet (64 osoby). Mężczyźni najliczniej wyłączeni byli w I półroczu 2011 r. (76 osób). Jedynie w 2011 r. wykreśleń niepełnosprawnych było mniej, niż rejestracji (o 3 osoby), identycznie działo się w grupie kobiet (o 7 mniej), natomiast wśród mężczyzn to I półrocze 2013 r. okazało się najgorsze, ponieważ z ewidencji wyłączono o 2 osoby mniej, niż zarejestrowano.

Płynność bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w I półroczu 2011, 2012 i 2013 r.

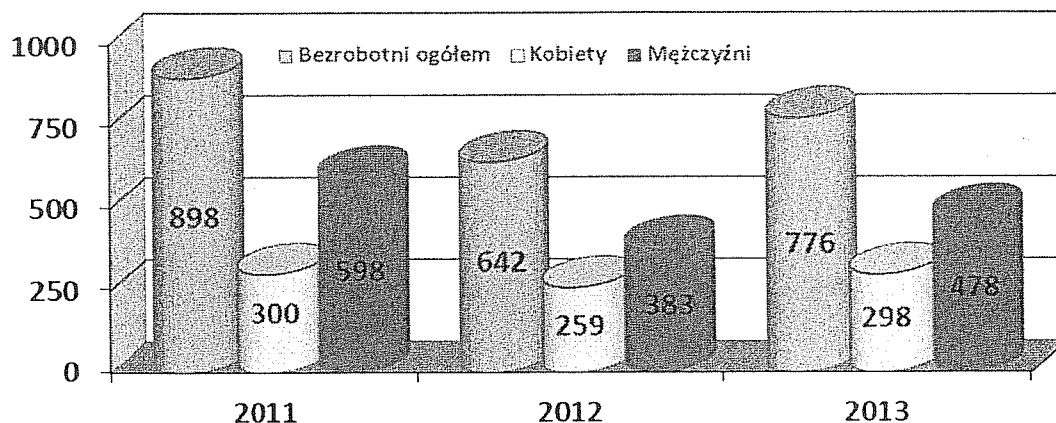

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Znaczną część wszystkich wyłączeń bezrobotnych stanowiły wykreślenia z powodu podjęcia zatrudnienia. W I półroczu 2011 r. pracę rozpoczęło 50,6% osób, które utraciły status bezrobotnego, w 2012 r. – 43,9%, z kolei w 2013 r. – 45,7%. Każdego roku klienci PUP obejmują różnego rodzaju subsydiowane stanowiska, które są dość popularne wśród pracodawców funkcjonujących na terenie powiatu gołdapskiego, ponieważ w dużym stopniu obniżają koszty zatrudnienia pracownika. W przeciągu pierwszych sześciu miesięcy 2013 r. zatrudnienie subsydiowane podjęło 15,7% bezrobotnych, którzy rozpoczęli pracę (122 osoby), w 2012 r. takich osób było 98, tj. 15,3%, z kolei w 2011 r. osobom wykreślonym z powodu pracy subsydiowanej przypadł najniższy udział – 12,1% (109 bezrobotnych).

Wśród osób niepełnosprawnych, okresem najlepszym pod względem liczby podjęć pracy, okazało się I półrocze 2011 r. – zatrudnienie podjęło wówczas 57 bezrobotnych, czyli 39,0% wszystkich osób wyłączonych z rejestru. W 2012 r. liczba podjęć pracy wyniosła 50 (38,2%), natomiast w 2013 r. zatrudnienie podjęło 40 osób, tj. 32,8%.

Podjęcia pracy wśród bezrobotnych w I półroczu 2011, 2012 i 2013 r.

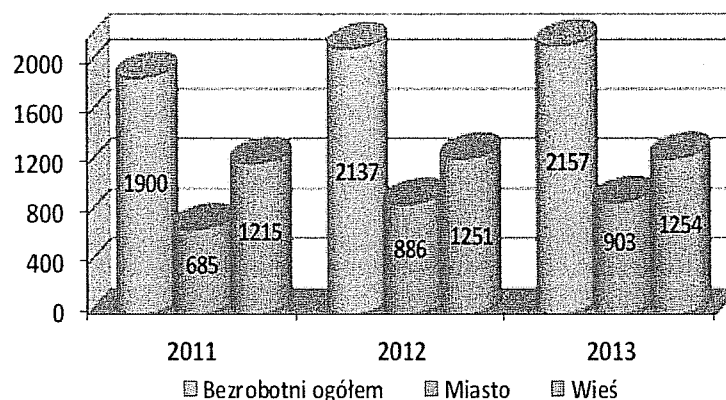
Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Analiza podjęć pracy (z uwzględnieniem podziału na kobiety i mężczyzn) wyraźnie pokazuje, że w latach 2011 – 2013 to właśnie panowie stanowili większość grupy bezrobotnych, którzy rozpoczęli zatrudnienie – ich udział wahał się między 33,4% a 40,3%, natomiast liczba mężczyzn wykreślonych z powodu podjęcia pracy mieściła się w przedziale 383 – 598 osób. Gorsza sytuacja bezrobotnych kobiet wynika w dużym stopniu z tego, że są one mniej dyspozycyjne, gdyż poświęcają więcej czasu na zajmowanie się domem i dziećmi. Obowiązki rodzinne często uniemożliwiają im powrót do aktywności zawodowej, zwłaszcza po przerwie spowodowanej urodzeniem dziecka, stąd też ich mniejszościowy udział zarówno w grupie osób podejmujących zatrudnienie, jak i w ogólnej liczbie bezrobotnych wyłączonych z ewidencji PUP w Gołdapi.

III.8.3. STRUKTURA BEZROBOCIA

Statystyki pokazują, że bezrobotni z powiatu gołdapskiego w większości mieszkają na terenach wiejskich – ich udział w ciągu trzech ostatnich lat oscylował wokół 60%. Gołdap jest jedynym miastem w całym powiecie, a brak dużych i prężnie działających zakładów pracy powoduje, że brakuje wystarczającej liczby wolnych miejsc pracy nie tylko dla mieszkańców okolicznych miejscowości, ale także gołdapianom. Gospodarstwa rolne istniejące na terenie powiatu są przeważnie niewielkie i nie zapewniają utrzymania swoim posiadaczom.

Bezrobotni według miejsca zamieszkania – porównanie liczby osób zarejestrowanych na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

III.8.4. BEZROBOTNI ZNAJDUJĄCY SIĘ W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Bezrobotnymi znajdującymi się w szczególnej sytuacji na rynku pracy nazywa się osoby wymienione w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

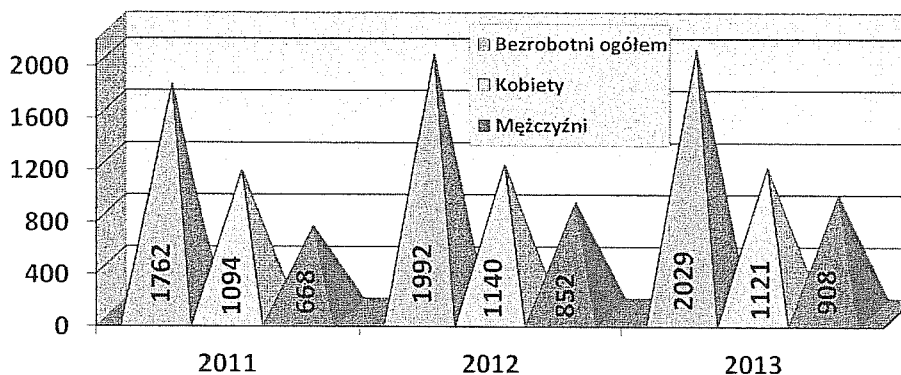
Do tej grupy zaliczani są:

- bezrobotni w wieku do 25 lat,
- długotrwale bezrobotni,
- kobiety po urodzeniu dziecka,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji,
- bezrobotni bez doświadczenia zawodowego,
- bezrobotni bez wykształcenia średniego,
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- osoby, które nie podjęły zatrudnienia po odbyciu kary pozbawienia wolności,
- niepełnosprawni,
- bezrobotni po ukończeniu kontraktu socjalnego.

Udział tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych (wg stanu na dzień 30 czerwca każdego z trzech omawianych lat) przekraczał 90%, przy czym największy zanotowano w 2013 r. i wyniósł 94,1% (2029 osób). Analizując tę grupę klientów urzędu należy zaznaczyć, że jedna osoba może jednocześnie spełniać kilka warunków i zaliczać się do różnych kategorii. Oznacza to, że np. długotrwale bezrobotnemu w wieku do 25 lat,

posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, może brakować wykształcenia średniego, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego.

Porównanie liczby bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w PUP w Gołdapi na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

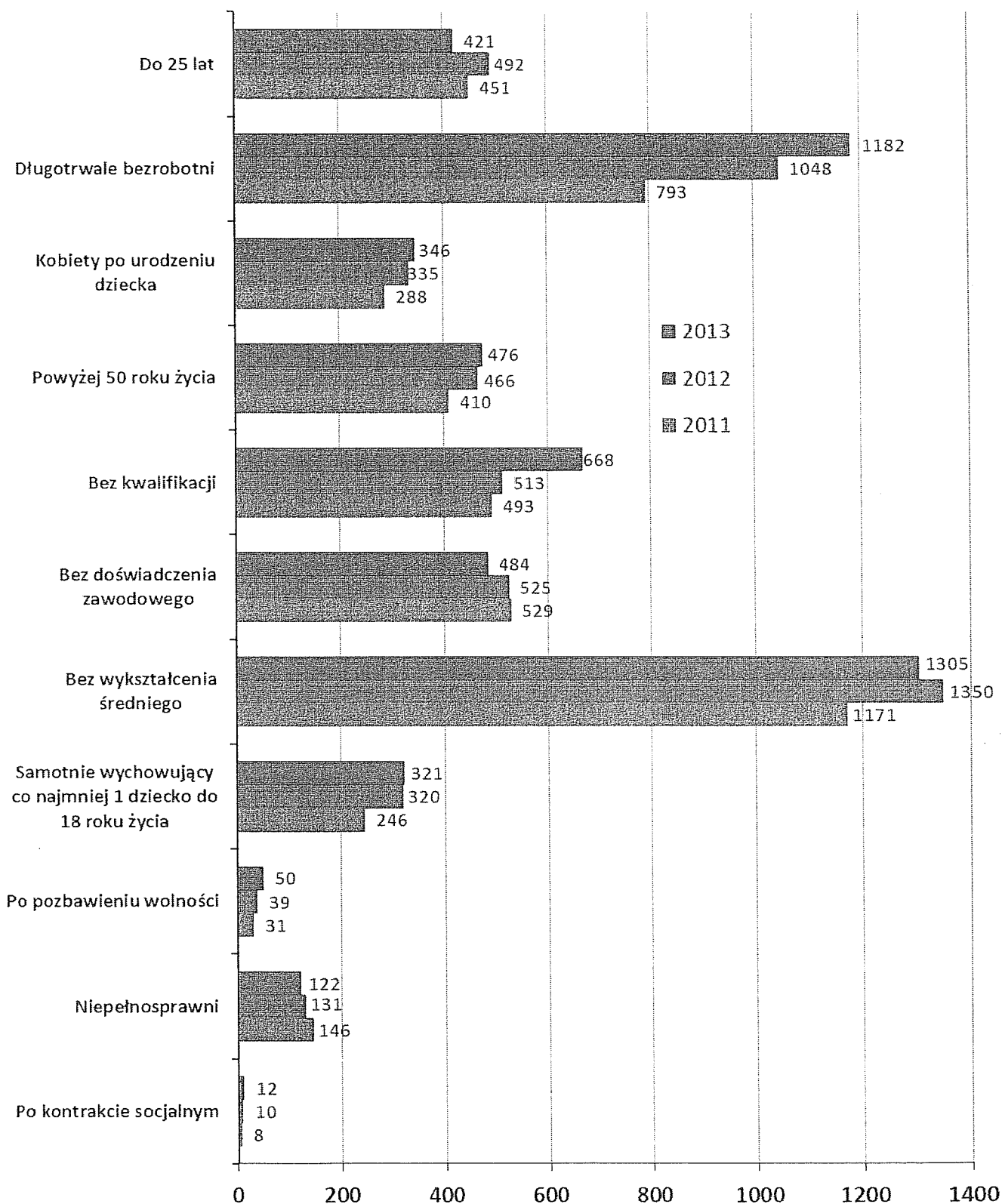
Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Ostatnie trzy lata charakteryzowały się sukcesywnym wzrostem liczby bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec czerwca 2012 r. grupa ta zwiększyła się o 230 osób w porównaniu do roku 2011, zaś udział w ogólnej liczbie klientów zarejestrowanych w ewidencji urzędu – o 0,5 punktu procentowego. W 2013 r. nastąpił wzrost o 37 osób, czyli o 0,9 punktu procentowego. Tendencja wzrostowa utrzymała się także wśród mężczyzn zaliczanych do omawianej grupy: ich liczba zwiększyła się z 668 osób w 2011 r. do 908 panów w 2013 r. W gronie kobiet to rok 2012 najbardziej obfitował w bezrobotne panie w szczególnej sytuacji na rynku pracy (1140), natomiast na 30.06.2011 r. było ich najmniej – 1094 osoby.

Analizując poszczególne kategorie osób zaliczanych do bezrobotnych w szczególnej sytuacji doskonale widać, że dominują klienci, którzy nie mają wykształcenia średniego oraz długotrwale bezrobotni. Udział pierwszych z nich, na przestrzeni omawianych lat, znacznie przekraczał połowę wszystkich osób zarejestrowanych w ewidencji PUP: w 2011 r. było to 61,6%, w 2012 r. – 63,2%, natomiast w 2013 r. – 60,5%. Długotrwale bezrobotni stanowili odpowiednio: 51,2%, 49,0% i 54,8% ogółu klientów urzędu. Najmniejszy udział przypadł osobom, które zakończyły kontrakt socjalny, a mieścił się w przedziale od 0,4 do 0,6% ogółu bezrobotnych. Zbliżone liczebnie grupy tworzyły osoby przed 25 rokiem życia, powyżej 50 lat, bez kwalifikacji zawodowych oraz bez doświadczenia zawodowego. W zdecydowanej mniejszości znajdowali się bezrobotni, którzy po odbyciu kary

pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, a także niepełnosprawni. Obrazuje to wykres zamieszczony poniżej.

**Kategorie bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy
(stan na 30 czerwca 2011, 2012 i 2013 r.)**

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

III.8.5. BEZROBOTNI WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA

Osoby figurujące w ewidencji PUP w Goldapi są słabo wykształcone – w większości legitymują się wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W latach 2011 – 2013 ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych wahał się między 35,8 a 38,1%, a w tym samym czasie osób z dyplomem ukończenia studiów było zaledwie 5,8 – 6,4%.

Bezrobotni według wykształcenia – stan na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

Poziom wykształcenia	Liczba bezrobotnych					
	2011 r.		2012 r.		2013 r.	
	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni
Gimnazjalne i niższe	690	55	814	50	770	48
Zasadnicze zawodowe	481	55	536	44	535	39
Średnie ogólnokształcące	247	9	333	13	348	15
Policealne i średnie zawodowe	372	24	326	21	365	17
Wyższe	110	3	128	3	139	3
OGÓŁEM	1900	146	2137	131	2157	122

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01.

Najwięcej osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym było na koniec czerwca 2012 r. – grupa ta stanowiła wówczas 38,1% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. W tym samym czasie zanotowano też najwyższą liczbę osób, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową (536, czyli 25,1%). Na koniec I półrocza 2013 r. w ewidencji urzędu było najwięcej bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (348 osób, tj. 16,1%), klienci, którzy ukończyli szkołę policealną lub średnią zawodową najliczniej reprezentowani byli na 30.06.2011 r. (372 osoby, tj. 19,6%), natomiast czerwiec 2013 r. zapisał się najwyższą liczbą absolwentów wyższych uczelni (139 osób, czyli 6,4% wszystkich zarejestrowanych). Analizując poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych dochodzi się do wniosku, że w tej grupie klienci są jeszcze gorzej wykształceni, niż ogół bezrobotnych – na koniec czerwca lat 2011 – 2013 najwięcej było osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, a ich udział mieścił się w przedziale 37,7 – 39,3%. Na dzień 30.06.2011 r. grupę identyczną z najniżej wykształconymi, stanowili absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, ponieważ ona także liczyła 55 osób.

Niepokojący jest fakt, że z każdym rokiem rośnie udział osób, które mimo zdobycia wyższego wykształcenia znajdują się wśród bezrobotnych. Oznacza to, że ukończenie popularnego kierunku studiów często nie dość, że nie gwarantuje zdobycia zatrudnienia, to jeszcze nie zapewnia niczego, poza posiadaniem dyplomu potwierdzającego uzyskanie tytułu licencjata, inżyniera lub magistra. Duża liczba zarejestrowanych absolwentów szkół zawodowych jest skutkiem niedostosowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – młodzież uczęszcza do szkół, których profil nauczania znacznie odbiega od tego, czego oczekują i potrzebują pracodawcy.

III.8.6. BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU

Na koniec czerwca 2011, 2012, a także 2013 roku, prawie 30% wszystkich osób zarejestrowanych w PUP w Gołdapi stanowiły osoby w wieku między 25 a 34 rokiem życia. Najmniej liczną grupę tworzyli klienci powyżej 60 lat i byli to sami mężczyźni, a ich udział wynosił 2,2 – 3,2% zarejestrowanych bezrobotnych. Zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, kobiety mogą figurować w ewidencji do dnia ukończenia 60 roku życia, dlatego też w grupie najstarszych bezrobotnych znaleźli się jedynie mężczyźni. W latach 2011 – 2013 najczęściej niepełnosprawnych bezrobotnych znajdowało się w przedziale wiekowym 45 – 54 lat, a ich udział wynosił od 32,0% do 39,7%. W dwóch pierwszych omawianych latach najmniejszą grupę stanowiły osoby powyżej 60 roku życia, natomiast na koniec czerwca 2013 r. to najmłodsi klienci, do 25 lat, mieli najmniejszy udział w ogólnej liczbie niepełnosprawnych (5,7%).

Bezrobotni według wieku – stan na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

Wiek	Liczba bezrobotnych					
	2011 r.		2012 r.		2013 r.	
	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni
18 – 24 lata	551	12	492	10	421	7
25 – 34 lata	488	17	565	16	631	20
35 – 44 lata	358	28	410	26	424	23
45 – 54 lata	392	58	414	47	400	39
55 – 59 lat	170	26	197	23	211	24
60 – 64 lata	41	5	59	9	70	9
OGÓLEM	1900	146	2137	131	2157	122

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01.

III.8.7. BEZROBOTNI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Statystyki sporządzone w urzędzie pracy pokazują, że najwięcej bezrobotnych było zarejestrowanych dłużej niż 6, ale krócej niż 12 miesięcy. Udział tych osób w ogólnej liczbie klientów pozostających bez pracy osiągnął 27,7% w 2011 r., 24,1% – w 2012 r., natomiast 23,8% w 2013 r. Na koniec czerwca 2011 r. najmniejszy odsetek przypadł bezrobotnym zarejestrowanym dłużej niż 24 miesiące (8,8%, tj. 167 osób), zaś w 2012 i 2013 r. to osoby figurujące w ewidencji krócej niż miesiąc stanowiły najmniej liczną grupę (odpowiednio: 10,2%, a więc 217 osób i 8,2%, czyli 176 osób). Świadczy to o małej aktywności zawodowej klientów urzędu i braku umiejętności samodzielnego poszukiwania pracy. Z każdym rokiem rosła liczba osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy – w 2011 r. wynosiła ona 454, rok później – już 657, natomiast na dzień 30.06.2013 r. aż 759 osób. Niepokoi też wzrost udziału tej grupy w ogóle bezrobotnych – na koniec I półrocza 2011 r. stanowiła ona 23,9%, z kolei w 2013 r. – już 35,2%, co oznacza wzrost o 11,3 punktu procentowego. W przypadku osób niepełnosprawnych, w 2011 r. charakterystyczne było to, że największa liczba klientów (30) figurujących w ewidencji PUP znalazła się w dwóch przedziałach: 3 – 6 miesięcy oraz 6 – 12 miesięcy. Rok 2012 obfitował w osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy, z kolei na koniec czerwca 2013 r. najwięcej było niepełnosprawnych zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy.

**Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy
– stan na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.**

Okres pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych					
	2011 r.		2012 r.		2013 r.	
	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni
do 1 mies.	206	19	217	9	176	7
1 – 3 mies.	347	21	343	22	297	8
3 – 6 mies.	366	30	404	19	411	20
6 – 12 mies.	527	30	516	24	514	32
12 – 24 mies.	287	27	432	32	396	20
pow. 24 mies.	167	19	225	25	363	35
OGÓŁEM	1900	146	2137	131	2157	122

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01.

Im dłużej trwa okres pozostawania bez pracy, tym trudniej tę pracę znaleźć. Zawodowa bezczynność powoduje, że osoby tracą wiarę we własne siły i możliwości, dezaktualizują się ich uprawnienia i kwalifikacje, drastycznie obniża się samoocena i poczucie przydatności, niejednokrotnie zdarza się popadanie w marazm i stany depresyjne. Grupa bezrobotnych figurujących w ewidencji od dłuższego czasu niechętnie daje się zaktywizować, klienci nie widzą sensu w podejmowaniu jakiegokolwiek działania, bez względu na to, czy chodzi o rozpoczęcie zatrudnienia, szkolenia czy też np. udział w dwudniowych zajęciach aktywizacyjnych.

III.8.8. BEZROBOTNI WEDŁUG STAŻU PRACY

Sporządzane dane statystyczne określają również staż pracy posiadany przez bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gołdapi. Dla klientów urzędu typowy był staż wynoszący od roku do 5 lat – legitymowało się nim 487 – 596 osób, co stanowiło udział w przedziale 25,6 – 27,6%. Sytuacja niepełnosprawnych przedstawiała się nieco inaczej, ponieważ w 2011 roku w ewidencji urzędu figurowała taka sama liczba osób legitymująca się stażem dłuższym niż rok i nieprzekraczającym pięciu lat, a także wynoszącym od 10 do 20 lat i były to grupy 31 – osobowe, które stanowiły po 21,2% ogółu niepełnosprawnych. Rok później najliczniej reprezentowani byli posiadacze doświadczenia zawodowego wynoszącego 10 – 20 lat (29 osób), zaś na koniec czerwca 2013 r. najwyższą okazała się znów liczba 31 (25,4%), ale oznaczała ona grupę ze stażem zawodowym od 1 do 5 lat.

Bezrobotni według stażu pracy – stan na koniec I półrocza 2011, 2012 i 2013 r.

Staż pracy	Liczba bezrobotnych					
	2011 r.		2012 r.		2013 r.	
	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni
do 1 roku	346	14	396	18	400	11
1 – 5 lat	487	31	568	28	596	31
5 – 10 lat	230	21	299	17	305	14
10 – 20 lat	263	31	277	29	319	28
20 – 30 lat	148	30	174	21	162	22
30 lat i więcej	31	2	50	5	58	7
Bez stażu	395	17	373	13	317	9
OGÓŁEM	1900	146	2137	131	2157	122

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01.

III.8.9. AKTYWNE FORMY BEZROBOCIA

Osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy mogą skorzystać z różnych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, których głównym celem jest doprowadzenie do zatrudnienia klienta, który został objęty wsparciem. W ramach swojej działalności PUP w Gołdapi stosuje następujące formy:

- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego,
- inne subsydiowane zatrudnienie,
- szkolenie,
- staż,
- przygotowanie zawodowe dorosłych,
- prace społecznie użyteczne.

Nie wszystkie z wymienionych form wsparcia są jednakowo popularne, nie wszystkie też są jednakowo efektywne. Pracodawcy najchętniej korzystają ze staży, gdyż dzięki nim zyskują „ręce do pracy” bez ponoszenia kosztów – stażysta nadal figuruje w ewidencji bezrobotnych, wykonuje powierzone obowiązki bez konieczności zawierania umowy o pracę, wynagrodzenie, czyli stypendium za staż, wypłaca urząd pracy, składka na ubezpieczenia społeczne także pokrywana jest z budżetu państwa. Okres odbywania stażu wynosi do 6 lub do 12 miesięcy. Dwunastomiesięcznym stażem mogą być objęte jedynie osoby do 25 roku życia lub bezrobotni do 27 lat, jeżeli spełniają łącznie dwa warunki: są absolwentami szkoły wyższej, a od dnia ukończenia studiów, określonego w dokumencie poświadczającym zdobycie wyższego wykształcenia, nie minęło jeszcze 12 miesięcy. Ważnym zapisem umowy zawieranej z organizatorem stażu jest paragraf mówiący o konieczności zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu odbywania stażu – dotyczy on przedsiębiorców, ponieważ to w większości z nimi współpracuje PUP. Jednostki budżetowe organizujące staż są zwolnione z tego obowiązku.

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej są formami, które zapewniają długotrwałe zatrudnienie aktywizowanym osobom. Pierwsza z nich polega na tym, że pracodawca otrzymuje zwrot kosztów poniesionych na zakup maszyn, urządzeń, sprzętu,

wyposażenia niezbędnego do pracy na stanowisku, na które zostanie skierowana osoba zarejestrowana w ewidencji PUP. Tym samym przedsiębiorca zobowiązuje się utrzymać tworzone stanowisko przez minimum dwa lata. Bezrobotny zatrudniony w ramach tej formy, poza szansą na osiągnięcie dochodu z pracy i poprawą sytuacji ekonomicznej, zyskuje też poczucie stabilizacji, która jest w życiu bardzo ważna, szczególnie w dzisiejszej, niepewnej rzeczywistości. Przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej jest wsparciem, z którego mogą skorzystać bezrobotni świadomi tego, czym chcą się zajmować, mający pomysł na własną firmę, zdecydowani podjąć ryzyko – a jest ono duże, ponieważ niełatwo zaistnieć na takim trudnym rynku pracy, jakim jest powiat gołdapski. Ryzyko polega na tym, że gdyby dotacjobiorca zaniechał prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem 12 miesięcy od otrzymania środków na ten cel, a więc złamał warunki umowy, którą podpisał z urzędem pracy, musiałby zwrócić równowartość udzielonego wsparcia. Omawiana forma jest doskonałym sposobem na usamodzielnienie się, samorealizację, zdobycie dochodu, osiągnięcie satysfakcji z wykonywanej pracy, daje szansę na rozwój zawodowy, rozszerzenie działalności w przyszłości i zatrudnianie pracowników.

Roboty publiczne i prace interwencyjne są formami zatrudnienia subsydiowanego, dzięki którym pracodawcy (tak przedsiębiorcy, jak i jednostki budżetowe) mogą skorzystać ze zwrotu części kosztów zatrudnienia osoby, która jest zarejestrowana w PUP. Refundacja trwa od 6 do nawet 24 miesięcy, w zależności od formy wsparcia, częstotliwości dokonywania refundacji oraz warunków spełnianych przez skierowanego bezrobotnego. Obie te formy są dość popularne wśród pracodawców, a na ich realizację urząd pracy przeznacza około 15 – 20% wszystkich środków przeznaczonych na aktywizację osób pozostających bez pracy.

Wśród aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu znalazło się „inne subsydiowane zatrudnienie”. Chodzi tutaj o zatrudnienie, którego koszty finansowane są ze środków PFRON, oznaczać też może podjęcie pracy w zakładzie pracy chronionej, dlatego z tej formy korzystają osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Prace społecznie użyteczne adresowane są do bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Osoby kwalifikujące się do prac wyłaniane są przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, działającymi na terenie powiatu, przy czym jednym z kryteriów doboru beneficjentów jest sytuacja materialna, w jakiej się znajdują. Dzięki pracom społecznie użytecznym, organizowanym przez poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu gołdapskiego, corocznie

prowadzona jest wycinka zakrzaczeń na pasach drogowych, konserwacja poboczy, bieżąca naprawa koron dróg, utrzymywany jest na terenie poszczególnych gmin, wykaszane są pobocza i rowy melioracyjne, dba się o czystość na cmentarzach wojennych i komunalnych, pielęgnuje trawniki, rabaty kwiatowe, utrzymuje czystość wiat przystankowych, sprząta się chodniki i wykonuje prace porządkowe na terenie szkół.

Szkolenie umożliwia bezrobotnym nabycie nowych lub uaktualnienie posiadanych kwalifikacji, co zwiększa szanse na znalezienie zatrudnienia przez jego uczestników. Od kilku lat w PUP w Gołdapi zasadą stało się to, że osoby, które planują powołać do życia własne przedsiębiorstwo i w związku z tym ubiegają się o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, objęte są szkoleniem dotyczącym podstaw przedsiębiorczości. Ukończenie szkolenia w dużym stopniu rozjaśnia, jak poruszać się w gąszczu formalności, które należy załatwić rozpoczynając prowadzenie indywidualnej działalności.

Najmniej popularną formą aktywizacji jest przygotowanie zawodowe dorosłych, które przypomina długotrwałe szkolenie. Może mieć postać praktycznej nauki zawodu (trwającej od 12 do 18 miesięcy), zakończonej egzaminem potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie lub egzaminem czeladniczym. Drugą opcją jest przyuczenie do pracy, które ma na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania zadań charakterystycznych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności. Przyuczenie do pracy trwa od 3 do 6 miesięcy i kończy się egzaminem sprawdzającym (po jego zdaniu bezrobotny otrzymuje zaświadczenie potwierdzające nabyte umiejętności) lub egzaminem potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (jeżeli wynik jest pozytywny, wówczas osoba otrzymuje świadectwo).

O ile PUP dysponuje środkami finansowymi w odpowiedniej wysokości, osoby objęte poszczególnymi formami aktywizacji mogą skorzystać z dodatkowego wsparcia: zwrotu kosztów przejazdu (tam i z powrotem) do pracy, na staż, przygotowanie zawodowe, refundacji kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną, finansowania kosztów zakwaterowania, jeżeli aktywna forma odbywana jest poza miejscem zamieszkania.

III.9. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest jednym z wielu elementów składających się na szeroko rozumianą politykę społeczną. Jej istotą jest podejmowanie działań zmierzających do

postępu społecznego oraz dążenie do zaspokojenia potrzeb w sferze socjalnej wszystkich mieszkańców. W myśl zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na szczeblu powiatowym realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Gołdapi, natomiast na szczeblach gminnych przez ośrodki pomocy społecznej w Gołdapi, Dubeninkach i w Baniach Mazurskich. Z jednostek zaliczanych do systemu pomocy społecznej funkcjonuje ponadto: warsztat terapii zajęciowej,, placówka opiekuńczo – wychowawcza - Dom Świętej Faustyny „Nie Lękajcie się” oraz środowiskowy dom samopomocy.

Lp.	Nazwa jednostki	Adres jednostki	Kierownik jednostki	Organ prowadzący
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Jaćwieska 14 a 19-500 Gołdap	Małgorzata Gryzkowska	Powiat Gołdapski
2.	Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Jaćwieska 9 19-500 Gołdap	Agnieszka Iwanowska	Gmina Gołdap
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Konopnickiej 26 19-520Banie Mazurskie	Marianna Wus	Gmina Banie Mazurskie
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Mereckiego 27 19-504 Dubeninki	Alicja Karwel	Gmina Dubeninki
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej	ul. Kolejowa 5 19-500 Gołdap	Jerzy Sobisz	Caritas Diecezji Elckiej
6.	Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom”	ul. 1- Maja 19-500 Gołdap	Marcin Białous	Gmina Gołdap
7.	Dom Świętej Faustyny „Nie Lękajcie się”	ul. Wojska Polskiego 16 19-500 Gołdap	Beata Kuprewicz	Caritas Diecezji Elckiej

Wykaz jednostek pomocy społecznej w Powiecie Gołdapskim. Opr. PCPR w Gołdapi

III.9.1. UBÓSTWO

Wśród powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej najczęściej wymienia się: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zjawisko ubóstwa jest warunkowane ekonomiczno – społecznie i psychologicznie. Niedostatek

środków materialnych przekładający się na ograniczenia w zaspokajaniu potrzeb jednostki silnie oddziałuje na pozaekonomiczne aspekty życia. Jego zasięg, przyczyny, konsekwencje i sposoby przeciwdziałania stanowią jedno z kluczowych wyzwań w sferze pomocy społecznej. Zasięg i wielkość problemu ubóstwa, a także powszechne zjawisko dziedziczenia pewnych wzorców zachowań i powielania schematów prowadzi do wykluczenia społecznego.

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej zauważyć można, iż liczba świadczeniobiorców z roku na rok wzrasta, a wraz z tym zwiększają się kwoty wypłacanych świadczeń. Tendencja taka utrzymuje się w każdej gminie. Liczba osób korzystających z posiłku w gminie Dubeninki i Banie Mazurskie maleje, natomiast w gminie Gołdap nadal rośnie.

FORMY POMOCY	2011		2012		(I-VI)2013	
	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ	KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ	KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ	KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ
ZASILKI STAŁE	19	64 953	21	72 788	21	49 920
ZASILKI OKRESOWE	91	241 921	90	256 255	96	201 302
POSILEK	96	22 254	87	20 266	75	12 945
ZASILKI CELOWE	114	31 589	114	27 564	11	2 050

Dane z Gminy Dubeninki (GOPS)

	2011		2012		2013 I PÓLROCZE	
	Rodziny	Kwota Świadczeń	Rodziny	Kwota Świadczeń	Rodziny	Kwota Świadczeń
Zasiłek Stały	28	81.282	34	102.721	34	76.920
Zasiłek Okresowy	120	294.442	129	315.593	134	254.325
Zasiłek Celowy	91	74.776	110	84.706	41	18.880
Posiłek	242	190.122	227	200.997	189	115.284

Dane z Gminy Banie Mazurskie (GOPS)

	2011		2012		2013 I PÓLROCZE	
	Rodziny	Kwota Świadczeń	Rodziny	Kwota Świadczeń	Rodziny	Kwota Świadczeń
Zasiłek Stały	105	323.810	110	374.766	92	213.050
Zasiłek Okresowy	247	464.369	233	444.109	238	377.139
Zasiłek Celowy	278	103.669	294	111.761	238	40.931
Posiłek	494	348.494	550	338.785	481	313.634

Dane z Gminy Gołdap (OPS)

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej zauważyć można, iż liczba świadczeniobiorców z roku na rok wzrasta, a wraz z tym zwiększają się kwoty wypłacanych świadczeń. Tendencja taka utrzymuje się w każdej gminie. Liczba osób korzystających z posiłku w gminie Dubeninki i Banie Mazurskie maleje, natomiast w gminie Gołdap nadal rośnie.

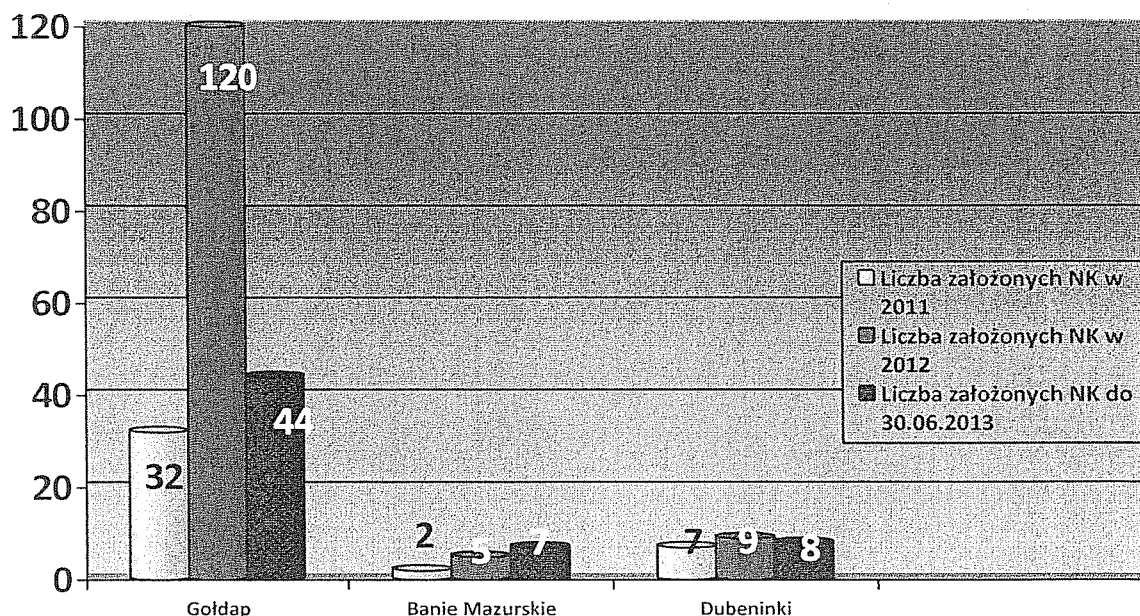
III.9.2. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.

Z doświadczenia pracowników socjalnych wynika, że najczęściej przyczyną przemocy w rodzinach jest alkoholizm, stąd zagadnienia te zostaną zdiagnozowane wspólnie. Najczęściej ofiarami przemocy domowej są kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Na terenie powiatu często dochodzi do zaniedbania dzieci przez oboje rodziców (pozostawienie bez opieki osób dorosłych, bądź przebywanie dzieci z dorosłymi pod wpływem alkoholu), co także uważane jest za przemoc względem małoletnich.

Przemoc w rodzinie jest jednym z głównych problemów w rodzinach, z którym „walczą” jednostki organizacyjne pomocy społecznej, policja, szkoły, środowiska medyczne. Pomaga w tym praca w zespołach interdyscyplinarnych i procedura Niebieskiej Karty.

Z uwagi na poważne konsekwencje związane z używaniem środków uzależniających i szerzenie się zjawiska przemocy domowej należy stale je monitorować i podejmować działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Problem uzależnień ze względu na swój złożony charakter, wiąże się z występowaniem innych problemów społecznych tj. ubóstwo, bezrobocie, przestępczość i przemoc.

Do zdiagnozowania tego zjawiska na terenie powiatu wykorzystano materiały zgromadzone przez Zespoły Interdyscyplinarne i gminne komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w trzech gminach, oraz dane z Punktu Leczenia Uzależnień, który mieści się w Urzędzie Miejskim w Gołdapi.

Liczba założonych NK w latach 2011-VI.2013 w poszczególnych gminach P.G.

Źródło: Zespoły Interdyscyplinarne.

2011 rok	Goldap	Banie Mazurskie	Dubeninki
KPP w Gołdapi	31	2	7
szkoły	1	0	0
OPS - GOPS	0	0	0
PCPR	0	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
RAZEM:	32	2	7

Podmioty zakładające NK w 2011r.

2012 rok	Goldap	Banie Mazurskie	Dubeninki
KPP w Gołdapi	94	5	7
szkoły	4	0	1
OPS - GOPS	17	0	1
PCPR	5	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
RAZEM:	120	5	9

Podmioty zakładające NK w 2012r.

Do 30.VI.2013r.	Goldap	Banie Mazurskie	Dubeninki
KPP w Gołdapi	36	7	8
szkoły	2	0	0

OPS - GOPS	5	0	0
PCPR	1	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
RAZEM:	44	7	8

Podmioty zakładające NK do końca VI 2013r.

Z powyższych danych wynika, iż zdecydowanie najczęściej Niebieskich Kart zakłada się w Gminie Gołdap, a najmniej w gminie Banie Mazurskie. Najczęściej procedurę Niebieskiej Karty wszczyna policja, następnie jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR i ośrodki pomocy społecznej), szkoły. Placówki ochrony zdrowia mimo tego, iż mają uprawnienia do wszczynania procedury, do końca półrocza 2013r. nie zgłosiły przemocy rodzinnej do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba wniosków o przymusowe leczenie od alkoholu. Dane GKRPA w Gołdapi

2011 rok	2012 rok	Do k. VI. 2013 r.
80	81	47

Liczba wniosków o przymusowe leczenie od alkoholu. Dane GKRPA w Baniach Mazurskich

2011 rok	2012 rok	Do k. VI. 2013 r.
12	10	0

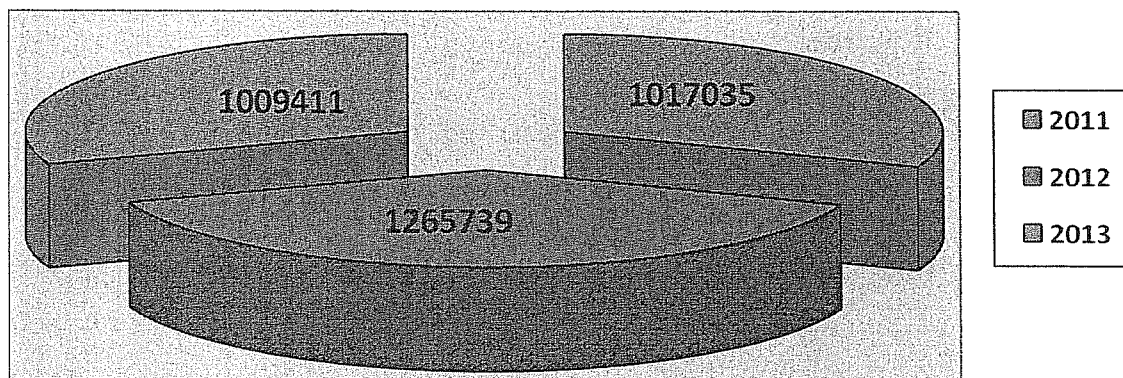
Liczba wniosków o przymusowe leczenie od alkoholu. Dane GKRPA w Dubeninkach

2011 rok	2012 rok	Do k. VI. 2013 r.
4	6	9

III.9.3. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Jednym z najbardziej niepokojących problemów ostatnich lat, jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych. Tendencja ta jest zauważalna również w naszym powiecie. Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji niepełnosprawni to: utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji, utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne, pogarszanie się sytuacji ekonomicznej, bariery psychologiczne, izolacja społeczna. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną, między innymi na: zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych, barier architektonicznych, jednak środki te nie zaspokajają w pełni potrzeb naszych

mieszkańców. Środki PFRON, które obrazuje poniższa tabela zawierają kwotę 739.800 zł., którą powiat zobowiązany jest przeznaczyć na warsztat terapii zajęciowej.

Wykres: Wysokość środków PFRON w Powiecie Goldapskim. Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Mieszkańców Powiatu Goldapskiego do celów pozarentowych orzeka Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku. Wydaje on ok. 830 orzeczeń naszym mieszkańcom. Orzeczenia najczęściej dotyczą upośledzenia narządu ruchu, chorób układu oddechowego i krążenia oraz chorób neurologicznych. Znaczącą liczbę stanowią również choroby psychiczne.

LATA	2011	2012	Do k. VI 2013
Do 16 r.ż.	83	103	45
powyżej 16 r. ż.	741	733	333
Liczba orzeczeń ogółem	824	836	378

*Liczba wydanych orzeczeń mieszkańcom Powiatu Goldapskiego w latach 2011-VI 2013.
Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku.*

Przyczyna niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia	Liczba wydanych orzeczeń	Przyczyna niepełnosprawności powyżej 16 roku życia	Liczba wydanych orzeczeń
Upośledzenie umysłowe	4	Upośledzenie umysłowe	9
Psychiczne	5	Psychiczne	53
Zaburzenia głosu, mowy, słuchu	2	Zaburzenia głosu, mowy, słuchu	27
Choroby narządu wzroku	8	Choroby narządu wzroku	18
Upośledzenie narządu ruchu	6	Upośledzenie narządu ruchu	170
epilepsja	6	epilepsja	5
Choroby układu oddechowego i krążenia	24	Choroby układu oddechowego i krążenia	110
Choroby układu pokarmowego	1	Choroby układu pokarmowego	6
Choroby układu moczowo - płciowego	6	Choroby układu moczowo - płciowego	11
Choroby neurologiczne	6	Choroby neurologiczne	66
Całościowe zaburzenia rozwojowe	4	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0
inne	11	inne	88
Razem	83	Razem	563

Przyczyny niepełnosprawności mieszkańców Powiatu Goldapskiego orzeczone przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku w 2013 roku.

Z uwagi na uwarunkowania zdrowotne, osoby niepełnosprawne znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Szczegółowo ich sytuacja pod tym względem została zdiagnozowana w rozdziale III.8.1, III.8.2, III.8.4.

III.9.4. RODZINY Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYMI.

Ostatnie lata charakteryzują się dużą ilością odbieranych dzieci. Dzieci odbierane są rodzicom biologicznym na podstawie orzeczenia sądu, bądź w trybie art. 12 a ustawy

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, czyli przez pracownika socjalnego, w obecności policjanta i pracownika ochrony zdrowia, po stwierdzeniu przez nich zagrożenia zdrowia lub życia dziecka. Świadczy to o dużej niewydolności naszych rodzin.

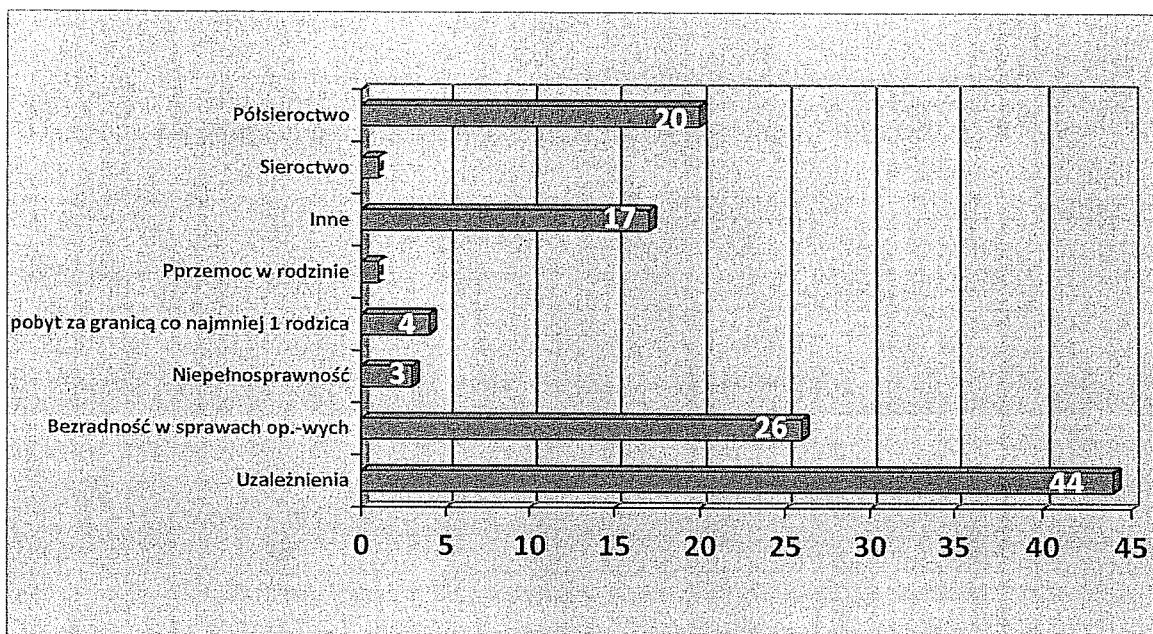
	2011	2012	2013
Pieczna rodzinna	5	12	3
Pieczna instytucjonalna	6	7	0
Umieszczeni w pieczy zastępczej ogółem	11	19	3

Liczba dzieci nowo umieszczonych w pieczy zastępczej. Dane PCPR.

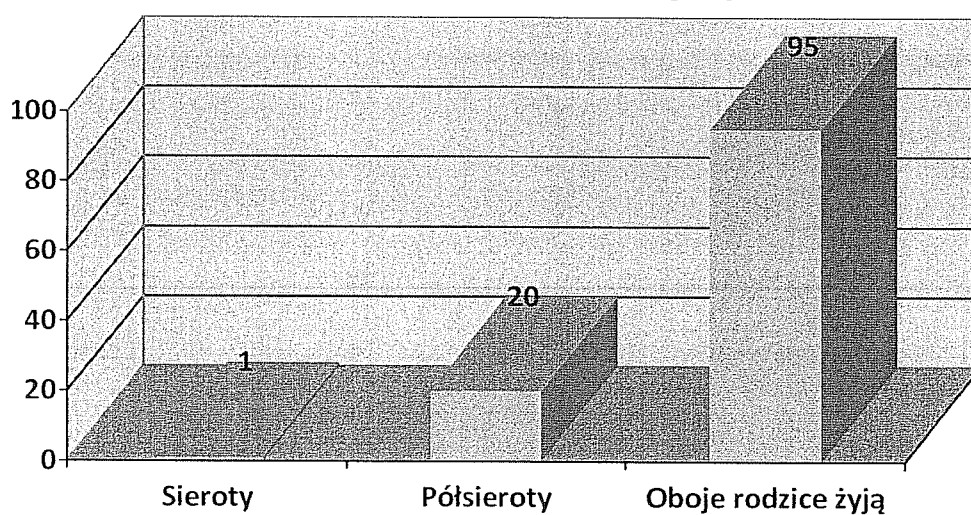
	2011	2012	2013
Pieczna rodzinna	2	5	1
Pieczna instytucjonalna	0	0	0
Umieszczeni w pieczy zastępczej ogółem	2	5	1

W tym dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dane PCPR.

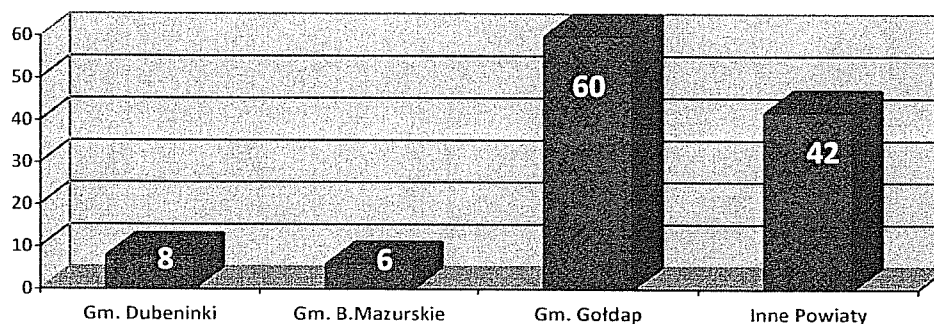
Najczęściej przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest uzależnienie obojga lub jednego z rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niezaradność życiowa, pobyt za granicą rodzica bądź rodziców, niepełnosprawność.

Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w Powiecie Goldapskim wg stanu na 30 czerwca 2013r Sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) w Powiecie Goldapskim wg stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku

Liczba dzieci z poszczególnych gmin przebywających w pieczy zastępczej, stan na 30 czerwca 2013.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek wspierania rodziny naturalnej w różnych formach, np. poprzez rodziny wspierające, asystentów rodziny, rozwijanie placówek wsparcia dziennego. Asystenci rodziny zatrudnieni w Powiecie Gołdapskim, w tym w Gminie Banie Mazurskie i Dubeninkach po 1 asystencie, natomiast w Gminie Gołdap w roku 2011 i 2012 było 3 asystentów, a w roku 2013- 4 asystentów.

III.9.5. BEZDOMNOŚĆ

Problem bezdomności na terenie powiatu ujawnia się szczególnie w okresie zimowym. W związku z tym, że na terenie naszego powiatu nie ma noclegowni, osoby bezdomne kierowane są do schronisk i noclegowni w okolicznych miejscowościach. Osoba bezdomna nie jest w stanie usamodzielnic się bez wsparcia ze strony ośrodka pomocy społecznej. Brak stałego miejsca zameldowania praktycznie pozbawia tę osobę szans na znalezienie zatrudnienia, a tym samym zdobycie środków na samodzielne życie. Obowiązkiem gminy wynikającym z ustawy o pomocy społecznej jest zapewnienie osobie bezdomnej schronienia, gorącego posiłku, odzieży dostosowanej do pory roku.

Analizując zjawisko bezdomności w powiecie należy stwierdzić, iż największy problem występuje w mieście. Gmina Gołdap w 2012 roku zobowiązana była zapewnić schronienie 16 osobom, a w pierwszym półroczu 2013 roku aż 18 osobom.

2011		2012		(I-VI)2013	
LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA
2	7 091	3	11 255	5	6 039

Dane z Gminy Dubeninki (GOPS)

2011		2012		(I-VI)2013	
LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA
2		1		0	0

Dane z Gminy Banie Mazurskie (GOPS)

2011		2012		(I-VI)2013	
LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE SCHRONIENIA	KWOTA ŚWIADCZENIA
9	19.505	16	27.820	18	34.119

Dane z Gminy Gołdap (OPS)

III.10. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe w ostatnich latach stały się istotnym podmiotem realizacji usług społecznych. Sektor ten wywiera coraz większy wpływ na politykę społeczną w regionie. Powiat Gołdapski skupia kilkadziesiąt organizacji.

Na terenie powiatu gołdapskiego zarejestrowanych jest 114 organizacji pozarządowych (9 fundacji, 82 stowarzyszenia, 18 uczniowskich klubów sportowych, 5 stowarzyszeń zwykłych). Spośród zarejestrowanych NGO realnie działa na rzecz mieszkańców powiatu ok. 30 organizacji. Potencjał tych organizacji jest różny. Zaledwie kilka z nich ma istotny wpływ na kształt działań społecznych w Powiecie.

Organizacje pozarządowe z terenu powiatu gołdapskiego - biorąc pod uwagę ich obszar działalności, można podzielić tematycznie na:

- sportowe,
- kulturalne,
- edukacyjne,
- socjalne,
- turystyczne,
- ekologiczno-środowiskowe,
- religijne,
- ochotnicze straże pożarne oraz pozostałe.

Organizacje pozarządowe funkcjonują przede wszystkim w oparciu o pracę społeczną członków i sympatyków. Tylko dwie organizacje z terenu powiatu gołdapskiego posiadają pracownika etatowego, co niejednokrotnie utrudnia funkcjonowanie organizacji. Kompetencje osób zaangażowanych w działania organizacji pozarządowych są różne, jednak w większości sytuacji pozwalają na sprawną realizację zaplanowanych działań.

Członkowie i sympatycy organizacji skupiają się w organizacji wokół określonego celu, który jest zapisany w statucie. Oczekują w związku z tym realizacji tego celu. Istotna jest również możliwość rozwoju osobistego.

Dosyć duża część organizacji ok. 80 % nie dysponuje żadnym lokalem, najczęściej zarejestrowane są w domu jednego z założycieli, 15 % organizacji korzysta z użyczonych lokali, dzięki czemu nie ponoszą kosztów wynajmu i 5 % organizacji z terenu powiatu gołdapskiego posiada własny lokal. Działania podejmowane przez organizacje pozarządowe są niewystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. Te, które są realizowane są uznawane za skuteczne, decyduje o tym przede wszystkim zaangażowanie członków i sympatyków organizacji, jakość merytoryczna i organizacyjna. Główną barierą utrudniającą działania są niewystarczające środki finansowe oraz biurokracja.

Źródłem finansowania organizacji są w głównej mierze składki członkowskie, małe granty i okazjonalne darowizny pochodzące od sponsorów. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych jest ciągle niewystarczające. Większość aktywnych organizacji nie posiada strategii działania. W powiecie tylko kilka organizacji działa aktywnie (większość – niestety – jest albo całkowicie nieaktywna, albo ogranicza swe działania do minimum np. środki pozyskiwać stara się tylko z lokalnych źródeł). Z powodu niewielkich środków na promocję, organizacje pozarządowe skupiają się na promowaniu wydarzeń, jakie organizują, w internecie. Większość organizacji nie posiada własnej strony internetowej. Organizacje w komunikacji ze społeczeństwem posługują się również ulotkami, plakatami, prezentują się na różnych imprezach. Część stara się nagłaśniać swoje działania poprzez lokalne media.

Ponad 30% organizacji (aktywnych) jest zainteresowanych realizacją działań wspólnie z innymi instytucjami. Poszukują partnerów do współpracy poprzez indywidualne kontakty członków organizacji, internet, osobiste spotkania, oficjalne pisma. W nawiązywaniu kontaktów pomaga również Starostwo Powiatowe w Gołdapi.

Współpraca podejmowana jest we wszystkich obszarach działań, jakie podejmują organizacje pozarządowe - działania w partnerstwie przynoszą lepsze efekty niż działania w pojedynkę.

Powiat Gołdapski prowadzi od 5 lat realną współpracę z organizacjami poprzez przygotowywanie wspólnych wydarzeń kulturalnych. Rola powinna być taka, że samorządy powinny być partnerami, a stawiają się na pozycji zwierzchniej i próbują wykorzystywać działania NGO-sów do swoich celów. Na minus przemawia fakt, że samorządy nie starają się wspierać organizacji pozyskujących środki ze źródeł zewnętrznych. Nie ma specjalnych, wydzielonych środków na dofinansowanie „wkładów własnych”. Środki samorządów

przeznaczone dla NGO nie są, więc pomnażane.

Organizacje infrastrukturalne w powiecie:

A. Centrum Wolontariatu – od 2002 roku Stowarzyszenie „Partnerstwo Sztuk” prowadzi Gołdapskie Centrum Wolontariatu w ramach, którego wspiera rozwój wolontariatu na terenie Powiatu Gołdapskiego. Pomaga w funkcjonowaniu klubów wolontariatu przy gołdapskich szkołach średnich. Wspiera rozwój wolontariatu we wschodniej części Obwodu Kaliningradzkiego (Rosja).

B. Uniwersytety III Wieku – w 2010 roku powstało Stowarzyszenie Gołdapski Uniwersytet Trzeciego Wieku skupiający 74 członków. Od jesieni 2010 podejmują działania skierowane do osób 50+.

C. Fundusze lokalne – Gołdapski Fundusz Lokalny działa od 2002 roku realizując programy: stypendialny, grantowy, edukacyjny, Działaj Lokalnie, Centrum Wspierania Aktywności Społecznej oraz wspierając animacyjnie działania ngo-sów i grup nieformalnych.

D. Organizacje wsparcia – Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej – wspiera działalność małych i średnich przedsiębiorstw głównie poprzez udzielanie kredytów.

E. Centrum Wspierania Aktywności Społecznej w Gołdapi zostało uruchomione w 2008 roku przez Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny - głównym celem CWAS, jest wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w środowisku lokalnym, jako partnera samorządu lokalnego, instytucji samorządowych i przedsiębiorców w rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu gołdapskiego. Działania CWAS bezpośrednio adresowane są do organizacji pozarządowych Powiatu Gołdapskiego, a pośrednio do grup i środowisk marginalizowanych na rzecz, których działają poszczególne organizacje.

Do organizacji najbardziej aktywnych (kolejność alfabetyczna) można zaliczyć:

1. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Nadzieja” – (Gmina Banie Mazurskie),
2. Stowarzyszenie „Partnerstwo Sztuk” – (Gmina Gołdap),
3. Stowarzyszenie „Szkoła pod lasem” - (Gmina Gołdap),
4. Stowarzyszenie Żytkiejmska Struga – (Gmina Dubeninki),
5. Fundacja Pro Sanatio – (Gmina Gołdap),
6. Fundacja Puszczy Rominckiej – (Gmina Dubeninki),
7. Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap – (Gmina Gołdap),
8. Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej – (Gmina Gołdap),
9. Gołdapskie Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi – (Gmina Gołdap),
10. Gołdapskie Stowarzyszenie Pszczelarzy - (Gmina Gołdap),

11. Gołdapski Uniwersytet Trzeciego Wieku - (Gmina Gołdap),
12. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Piorun” - (Gmina Gołdap),
13. Miejski Klub Sportowy Rominta w Gołdapi - (Gmina Gołdap),
14. Stowarzyszenie Kulturalno-Ekologiczno -Turystyczne „Alternatywa” – (Gmina Gołdap),
15. Stowarzyszenie Fabryka Cudów - (Gmina Gołdap),
16. Stowarzyszenie Głos Puszczy Rominckiej – (Gmina Dubeninki),
17. Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny – (Gmina Gołdap),
18. Straż Pożarna w Górnem - (Gmina Gołdap),
19. Uczniowski Klub Sportowy „Jaćwingowie” - (Gmina Gołdap),
20. Uczniowski Klub Sportowy „Jantar” - (Gmina Gołdap),
21. Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Baniach Mazurskich – (Gmina Banie Mazurskie).

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to analiza strategiczna pozwalająca na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne strony mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować bądź zreorganizować.

MOCNE STRONY (wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną)	SŁABE STRONY (wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną)
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne - status uzdrowiska, - funkcjonowanie Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej, - wykwalifikowana, kompetentna kadra, skutecznie pozyskująca środki zewnętrzne, - prężnie działająca administracja publiczna, - poprawa istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego, - aktywne organizacje pozarządowe, 	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, - brak stabilizacji rynku pracy - nieadekwatne wykształcenie mieszkańców do potrzeb rynku pracy - niewystarczająca ilość specjalistów, terapeutów, - słabo rozwinięta infrastruktura socjalna (brak jadłodajni, noclegowni, ośrodka interwencji kryzysowej itp.),

<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta baza placówek oświatowych publicznych i niepublicznych, - współpraca instytucji, - promocja polityki prorodzinnej, - wysoka świadomość społeczna władz samorządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zła sytuacja ekonomiczna rodzin, - ograniczona dostępność do lekarzy specjalistów, - niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców,
<p>SZANSE (zewnątrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów)</p>	<p>ZAGROŻENIA (zewnątrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki, - poprawa infrastruktury komunikacyjnej - aktywna działalność promocyjna gmin i powiatu, - mały ruch graniczny, - pozyskiwanie środków zewnętrznych, - rozwój ekonomii społecznej, - wzrost aktywności organizacji pozarządowych, - rozwój energii odnawialnej, - członkostwo w Unii Europejskiej, - rozbudowa szerokopasmowej sieci internetowej, - likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki na rozwój infrastruktury - emigracja ludzi młodych, wykształconych, eurosieroctwo, - starzejące się społeczeństwo, - bezrobocie, - bierność grup zagrożonych wykluczeniem społecznym/ uzależnienie od wsparcia instytucji - kontrowersje dotyczące budowy farm wiatrowych, - wzrost liczby osób niedostosowanych społecznie, - kryzys wartości moralnych, upadek autorytetów, - dziedziczenie negatywnych postaw i wzorców.

V. CELE STRATEGII

1. Cel główny: Zapewnienie mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu społecznym.

Cele szczegółowe:

Cel I. Wspieranie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu.

Kierunki działań:

1. Wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania oraz udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu problemów. Rozwój pracy socjalnej, asystentury rodzinnej, rodzin wspierających, rodzin pomocowych, Rozwój i promowanie rodzicielstwa zastępczego.
2. Wspieranie rodzin zastępczych i osób sprawujących pieczę zastępczą w wypełnianiu swoich zadań.
3. Wspieranie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.
4. Rozwijanie bazy instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie np. świetlice, żłobki, przedszkola, w tym rozwijanie różnych form placówek do aktywnego spędzania wolnego czasu.
5. Wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa specjalistycznego (kształcenie kadry, dostosowywanie rodzaju i czasu poradnictwa do potrzeb mieszkańców).
6. Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz zwiększanie do nich dostępu.

Wskaźniki:

1. Liczba asystentów rodziny w poszczególnych gminach.
2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w poszczególnych gminach.
3. Liczba rodzin, które powinny być objęte pomocą asystenta, ale z różnych przyczyn nie są.
4. Liczba przeprowadzonych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze.
5. Liczba pozyskanych w danym roku nowych rodzin zastępczych.
6. Formy wsparcia kierowane w danym roku do rodziców zastępczych i usamodzielnianych wychowanków.
7. Liczba nowopowstałych w danym roku instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie. Liczba istniejących placówek, które rozwinęły/rozszerzyły swoją działalność.
8. Liczba godzin udzielonego poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego) w poszczególnych gminach i w powiecie.
9. Liczba działań promujących aktywne/rodzinne formy spędzania wolnego czasu.

Cel II. Wspieranie aktywności zawodowej.

Kierunki działania:

1. Szkolenie bezrobotnych i dostosowanie kierunków kształcenia.
2. Przygotowanie zawodowe dorosłych.
3. Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.
4. Wspieranie pracodawców w zatrudnianiu pracowników.
5. Wspieranie bezrobotnych w zakładaniu działalności gospodarczej.

Wskaźniki:

1. Liczba przeszkolonych osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy.
2. Liczba osób które ukończyły przygotowanie zawodowe.
3. Formy i liczba udzielonego wsparcia.(pracodawcom i pracownikom).
4. Liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Cel III. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

1. Szkolenie osób niepełnosprawnych.
2. Udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3. Tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscach zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej.
5. Zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.
6. Realizacja Pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd”.

Wskaźniki:

1. Liczba przeszkolonych osób niepełnosprawnych przez PUP lub PCPR.
2. Liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej osobom niepełnosprawnym.
3. Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych/liczba przyznanych dotacji na utworzenie miejsca pracy osobie niepełnosprawnej.
4. Liczba zrealizowanych umów na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
5. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w działaniach zorganizowanych ze środków przeznaczonych na sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych/ wykorzystana na ten cel kwota środków.

6. Liczba osób, które skorzystały z Programu „Aktywny Samorząd” oraz kwota wykorzystanych na ten cel środków.

Cel IV. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (osoby uzależnione, współuzależnione, starsze, niepełnosprawne, ofiary przemocy domowej)

Kierunki działania:

1. Promowanie działań skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń i usług pomocowych.
3. Rozwój bazy jadalni, noclegowni – oferty dla osób bezdomnych, ubogich.
4. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej, specjalistycznej.
5. Realizacja programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.
6. Edukacja społeczeństwa nt. zagrożeń płynących ze środowiska.
7. Kształcenie kadry pracującej z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym uzależnionych i dotkniętych przemocą).
9. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
10. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
11. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Wskaźniki:

1. Liczba działań promujących aktywność osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Formy upowszechniania informacji o możliwościach uzyskania świadczeń i usług pomocowych oraz ich liczba.
3. Liczba nowopowstałych placówek skierowanych do osób bezdomnych, ubogich
4. Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym.
5. Liczba osób objętych programem korekcyjno – edukacyjnym dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

6. Liczba kampanii /programów skierowanych do społeczności nt. zagrożeń płynących ze środowiska (w tym nałogi).
7. Liczba zorganizowanych szkoleń dla kadry pomocy społecznej/policjantów/pedagogów
8. Liczba działań zorganizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi.
9. Opracowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz jego realizacja.
1. Liczba opracowanych programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, którym zapewniono miejsce w ośrodku wsparcia.

Cel V. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.

Kierunki działania:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych w placówkach oświatowych.
2. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w powiecie
3. Zapewnienie mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa na drodze m. in. poprzez remont ulic i dróg , budowę chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia.

Wskaźniki:

1. Liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno – edukacyjnych, liczba osób nimi objętych.
2. Liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

VI. Efekty i korzyści realizacji celów.

1. Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży zapobiegający sytuacjom kryzysowym i zapewniający różnorodne formy pomocy.
2. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo, wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
3. Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług.

4. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Wzrost świadomości społecznej nt. możliwości leczenia uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej, pedagogów. Podniesienie poziomu świadczonych usług.

VII. Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

VIII. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i inne jednostki organizacyjne powiatu, w tym Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

IX. Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo – rekreacyjne, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, sądy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

X. Potencjalne źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne), Urząd Wojewódzki, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

XI. Sposoby monitorowania i oceny strategii.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie corocznie dokonywał oceny realizacji strategii na podstawie wskaźników określonych dla każdego z celów szczegółowych. W tym celu dyrektor występuje do podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań oraz do Partnerów z wnioskiem o udostępnienie niezbędnych danych. Po zebraniu wszystkich informacji, przedstawia Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji strategii.